Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

49 йил чиқиши. № 12 (13.572). 14 ЯНВАРЬ, 1967 йил. ШАНБА. Баҳоси 2 тийин.

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

Бекободдан қувончли хабар келди. В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводининг қуювчилари юбилей меҳнат вахтасида туриб ишлаб, пландан ташқари дастлабки юзлаб тонна маҳсулот тайёрладилар. Бу ерда пўлат асосан тезкорлик усулида қуйиб олинди. Корхона қуювчилари Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги шарафига пландан ташқари бир неча минг тонна металл қуйиш мажбуриятини олдилар.

Завод ишчилари меҳнат унумдорлигини 1,2 процент кўтариш, маҳсулотнинг бракка чиқишини камайтиришга аҳд қилдилар. Рационализаторлар эса юбилей кунигача 80 минг сўмлик иқтисодий фойда бера оладиган 250 рационализаторлик таклифларини амалга оширишга қарор қилдилар.

«Бухоранефтегазпромстрой» трестининг учинчи бошқармаси коллективи юбилей йилини янги меҳнат зафарлари билан бошлади. Давлат комиссияси Газли нефть кони... аъло баҳода қабул қилиб олди ва фойдаланишга рухсат берди.

Бошқарманинг коммунист Иван Бугер раҳбарлик қилаётган иккинчи участкаси меҳнатда ажойиб намуна кўрсатди. Участка коллективи юбилей йилида Бухоро — Урал газопроводи бош компрессор станциясини ишга туширишга тайёрламоқда. Шунингдек, бу ерда Учқир кони атрофида ҳам ободонлаштириш ишни бошлаб юборилди.

Андижон гидролиз заводининг коллективида республика иқтисод ва тежамкорлик кўригининг ўтказилиши яхши натижалар берди.

Корхонада кўрик штаби тузилди. Химиклар юбилей йилида электр энергиясини планда белгиланганидан 116 минг киловатт-соат кам сарфлашга, 800 минг кубометр табиий газ, кўп миқдорда иссиқлик, хом ашё тежаб қолишга аҳд қилдилар. Тежамкорлик учун катта юриш бошлаб юборилди. Озуқа ачитқиси цехида флотаторларда кўпикни гидравлик усулда йўқ қилиш ҳақидаги таклиф жорий қилинди. Бундан бир йилда 12 минг сўмдан кўпроқ маблағ тежаб қолинади.

Карима Раҳматова Марғилондаги «Атлас» фирмаси коллективининг Улуғ Октябрь 50 йиллиги шарафига олган мажбуриятларини бажаришга муносиб ҳисса қўшмоқда. Суратда: корхонанинг ҳар куни биринчи сортли маҳсулот тайёрлашга эришаётган сергайрат тўқувчиси Карима Раҳматова.

Г. Бойко фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси)

ХАБАРОВСКДА УЧРАШУВЛАР

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Хабаровскда меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Амур соҳилидаги шаҳар билан танишди. У Хабаровскдаги давлат универсал магазинида, бир қанча озиқ-овқат маҳсулотлари магазинларида бўлиб, савдо-сотиқнинг ташкил этилиши билан танишди, савдо ходимлари билан суҳбатлашди.

А. Н. Косигин Амур дарёси соҳилида жойлашган ва Хабаровскнинг энг яхши бурчаги В. И. Ленин номли стадионни, қарийб 5 минг томошабин сиғадиган спорт саройини кўздан кечирди.

СССР Министрлар Совети Раисининг Хабаровск гарнизони қисмларидан бирининг солдатлари, сержантлари ва офицерлари билан учрашуви самимий вазиятда ўтди.

А. Н. Косигин Хабаровск ўлкаси саноатининг, халқ истеъмоли учун ишлаб чиқариладиган товарлар, баъзи саноати, ўрмон ва ёғочсозлик саноати, бинокорлик материаллари ва озиқ-овқат саноатида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар кўргазмасини кўздан кечирди.

СССР Министрлар Советининг Раиси ҳалқ хўжалиги ходимлари билан учрашди, ...

Хабаровскда бўлиши ҳақида СССР Министрлар Советининг Раиси ...

КПСС Хабаровск ўлка комитетининг биринчи секретари А. П. Шитиков, ўлка ижроия комитетининг раиси А. К. Черний, Узоқ Шарқ ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони генерал-полковник И. Павловский А. Н. Косигинга ҳамроҳ бўлдилар.

ЯКДИЛЛИК

ГОРЬКИЙ, 12 январь. (ТАСС махсус мухбири). Бугун автомобиль заводининг Маданият саройида Горький область партия ташкилоти активининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишни КПСС область комитетининг биринчи секретари К. Ф. Катушев очди.

Мажлис аҳли томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев «КПСС Марказий Комитетининг 1966 йил декабрь Пленуми якунлари тўғрисида» доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларини якдиллик билан маъқулладилар.

●

ХАБАРОВСК, 13 январь. (ТАСС). Бугун бу ерда Хабаровск ўлкаси ва Хабаровск шаҳар партия ташкилотлари активининг йиғилиши бўлди. Йиғилишни ўлка партия комитетининг биринчи секретари А. П. Шитиков очди.

Йиғилишда ҳамма томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин «КПСС Марказий Комитети 1966 йил декабрь Пленумининг якунлари тўғрисида» доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари томонидан қабул қилинган резолюцияда КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорини, партиямизнинг, унинг Марказий Комитетининг ленинча йўлини якдиллик билан маъқулладилар.

●

АНДИЖОН, 13 январь. (УзТАГ). Андижон область партия ташкилоти активининг йиғилишида КПСС Марказий Комитети 1966 йил декабрь Пленумининг якунлари муҳокама қилинди. Йиғилишда Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов доклад қилди.

Йиғилиш қабул қилган резолюцияда КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорлари якдиллик билан маъқулланди.

●

ФАРҒОНА, 13 январь. (УзТАГ). Фарғона область ва шаҳар партия ташкилотлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова КПСС Марказий Комитети 1966 йил декабрь Пленумининг якунлари тўғрисида доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларини якдиллик билан маъқулладилар.

●

НУКУС, 13 январь. Бугун Қорақалпоғистон область партия ташкилоти активининг йиғилиши бўлди.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов КПСС Марказий Комитети 1966 йил декабрь Пленумининг якунлари тўғрисида доклад қилди.

Йиғилиш қабул қилган резолюцияда КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорлари якдиллик билан маъқулланди.

●

ГУЛИСТОН. Сирдарё область партия ташкилоти активининг бу ерда бўлиб ўтган йиғилишида обкомнинг биринчи секретари Н. Маҳмудов «КПСС Марказий Комитети декабрь (1966 йил) Пленуми якунлари ҳақида» доклад қилди.

Партия активи йиғилиши қатнашчилари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини якдиллик билан маъқулладилар.

Йиғилишда Узбекистон КП Марказий Комитети секретари И. Г. Анисимкин қатнашди ва нутқ сўзлади.

ГОРЬКИЙ ОБЛАСТИГА — ЛЕНИН ОРДЕНИ

ГОРЬКИЙ, 13 январь. (ТАСС махсус мухбири). Бутун бу ердаги спорт саройида Горький областига Ленин ордени топширилишига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Горький области хўжалик ва маданий қурилишда эришган муваффақиятлари учун ана шу юксак мукофотни олишга сазовор бўлди. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежневни самимий кутиб олдилар. Л. И. Брежнев Ленин орденини топширди.

Л. И. Брежнев йиғилишда нутқ сўзлади.

Горькийлик азиз ўртоқлар! Азиз дўстлар! — деди Л. И. Брежнев, — бугун сизларда катта тантана бўлмоқда. Горький областига Ленин ордени топширилмоқда. Бу мукофотда горькийликларнинг шавкатли меҳнатига берилган юксак баҳо ифодаланган, бу мукофотда — сизларнинг буюк ишимизга қўшаётган бебаҳо ҳиссангиз учун Ватаннинг ташаккури акс эттирилган.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан Горький областининг ишчилари, колхозчилари, зиёлиларини — барча меҳнаткашларини қилган хизматларига яраша берилган мукофот билан қизғин қутлайман, сизларга чин кўнгилдан янги ижодий муваффақиятлар ва меҳнат ғалабалари тилайман!

Биз, деб давом қилди ўртоқ Брежнев, давлатимиз, Совет ҳокимиятининг юбилей йилига — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигига кирган ажойиб кунларда тўпландик. Бу шундай тарихий маррадирки, бу марра мамлакатимиз босиб ўтган йўлга, жаҳон тараққиётининг бутун боришига баланд юксакликда туриб назар солишга имкон беради. Мана шу ҳақиқатан ҳам қаҳрамонлик йиллари бўлган эллик йил мобайнида халқимиз социализм қурди ва эндиликда коммунизм биносини тикламоқда. Бизнинг ленинчи партиямиз, ишчилар синфимиз, бутун меҳнаткаш халқимиз 1917 йил Октябрда жаҳон тарихининг янги даврини очиб берганлиги ва эндиликда инсониятнинг социал тараққиётига бошчилик қилаётганлиги билан ҳам ҳақли равишда фахрланишимиз мумкин.

Мамлакатимиз ярим аср мобайнида эришган ҳақиқатан жуда катта муваффақиятларда горькийликлар меҳнатининг ҳиссаси оз эмас, улар Ватанимиз тарихига кўпгина шонли саҳифаларни ёзганлар.

Сўнгра Л. И. Брежнев мамлакатимизни иқтисодий, сиёсий ва маданий ривожлантиришда горькийликлар ўйнаган роль тўғрисида батафсил гапирди, уларнинг машҳур ҳамшаҳарлари Яков Михайлович Свердлов, Пётр Заломов, Валерий Чкалов, Александр Бусигин ва бошқаларининг номларини айтиб ўтди.

Л. И. Брежнев Улуғ Ватан уруши йилларида бутун Совет халқининг фашист агрессорларга қарши олиб борган курашига горькийликлар қўшган катта ҳиссага батафсил тўхталиб ўтди.

Волга ва Ока дарёларининг хушманзара соҳилларида жойлашган бу қадимий рус шаҳри, меҳнаткаш шаҳар, курашчи шаҳар Совет ҳокимияти йиллари мобайнида таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди, деб давом қилди Л. И. Брежнев. Гўзал Нижний Новгород Кремлигина кўп асрлардан бери қандай турган бўлса ҳозир ҳам ўзгармай турибди, деб айтиш мумкин. Лекин ҳозирги кунда унинг теварак-атрофида мисли бўлмаган замонавий шаҳар турибди, бир миллиондан кўпроқ аҳолиси бўлган бу шаҳар мамлакатнинг энг катта саноат ва маданий марказларидан бири. Ўтмишда кўримсиз посёлкалари бўлган, эндиликда йирик индустриал шаҳарлар бўлиб қолган Балахна, Павлово, Дзержинск ва бошқаларнинг қиёфаси тағин ҳам кўпроқ ўзгарди. Мана шу ажойиб ўзгаришларнинг ҳаммасини қайд қилаётганингда фикрингга беихтиёр бир нарса келади. Бу — горькийликларнинг революцион руҳи одамларнинг қалбида ва миясида, уларнинг кундалик ишларида яшаб келаётган юксак традициялар ҳамон ўзгармасдан қолмоқда, деган фикрдир.

Л. И. Брежнев Горький областининг меҳнаткашлари тўғрисида, уларнинг меҳнатда эришган муваффақиятлари ҳақида ғоят самимий гапиради.

Меҳнат аҳли, деди сўнгра Л. И. Брежнев, — Совет давлатининг таянчидир. Партиямиз ишчи деган буюк ва мағрур номни ҳамиша юксак даражада қадрлаб келди. Меҳнат аҳлининг обрўйи ва қадрини биз бундан буён ҳам тобора баланд кўтара беришимиз, одамларни ишчининг ҳар бир касбига муҳаббат ва ҳурмат билан қарайдиган қилиб тарбиялашимиз керак.

Горький области саноат маҳсулотини ўстиришда ўтган йил мамлакатдаги ўртача кўрсаткичга нисбатан анча юқори кўрсаткичларга эришди. Саноат давлат планини муддатидан олдин бажариб бўлди. Область заводлари ва фабрикаларининг меҳнатчилари мамлакатга пландан ташқари анча кўп миқдорда маҳсулот беришди.

Горький областининг дала меҳнатчилари Горький автомобилсозлари, Сормово кемасозлари, Дзержинск кимёгарлари, Балахнанинг қоғоз ишловчи миришкорлари билан ёнма-ён туриб ишламоқдалар. Бу жойларда қишлоқ хўжалик ишларининг шароити енгил эмас. Шунинг учун ҳам Горький области колхозчилари, совхоз ишчилари, механизаторларининг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга қўшаётган ҳиссасини зўр мамнуният билан қайд қилиб ўтиш мумкин. Улар давлатга дон ва чорвачилик маҳсулотлари сотиш планларини бажаришга муваффақ бўлдилар.

Областнинг муваффақиятлари — область ва шаҳар партия ташкилотлари, барча коммунистлар олиб бораётган катта ижодий ишнинг натижасидир. Горький партия ташкилоти ҳамиша Коммунистик партиянинг жанговар отряди бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. КПСС Марказий Комитетининг ҳамиша мустаҳкам таянчи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда.

Совет кишилари, деб давом қилди Л. И. Брежнев, янги беш йилликнинг биринчи йилини меҳнатдаги ўз ғалабалари учун фахрланиб кузатиб қолдиларки, бунинг учун уларда ҳамма асослар бор эди. Мавжуд маълумотларга қараганда саноат ишлаб чиқаришининг 1966 йилдаги ўсиши 8,6 процентни ташкил қилибди. Бу — катта муваффақият. Планга кўра, ўсиш 6,7 процент бўлади, деб мўлжалланган эди. Қишлоқ хўжалигига келганда қишлоқдаги ишларимиз ҳеч шубҳасиз яхшиланди. Ўзларингизга маълумки, ўтган йил мамлакатимизда асосий экинлардан мўл ҳосил олинди, чорвачиликда ҳам яхши натижаларга эришдик. Умуман, қишлоқ хўжалигида маҳсулот етиштириш бир йил ичида 10 процент чамаси кўпайди. Бу эса аҳолини озиқ-овқатнинг ҳамма турлари билан узлуксиз таъминлаб туриш ва саноатимиз эҳтиёжларини қондириш имкониятини беради. Ўтган йил иқтисодий ривожланиш суръатларида ҳам баъзи бир ижобий силжишлар рўй берди. Миллий даромад ўтган йил 1965 йилдаги 6 процент ўрнига қарийб 7,5 процент кўпайди.

Ўтган йилнинг якунларидан хурсанд бўлиш учун бизда ҳамма асослар бор. Лекин эришилган натижаларни эндиликда мустаҳкамлаб қолиш ва кўпайтириш тағин ҳам муҳимроқдир. Чунки 1967 йил оддий йил эмас, балки юбилей йилидир. Бинобарин, Октябрнинг ана шу шонли улуғ юбилейини муносиб кутиб олмоқ учун ҳаммамиз енг шимариб, меҳнат қилишимиз керак.

1967 йилдаги иқтисодий ривожланишимизнинг асосий хусусиятларидан бири шу бўладики, деди Л. И. Брежнев, хўжаликни юритишнинг ва экономикани бошқаришнинг янги системасига тағин ҳам кенг миқёсда ўтиш давом эттирилади.

Қишлоқда ҳам катта-катта ишлар қилинади. Чунки ўтган йил биз эришган натижалар қишлоқ хўжалигини юксалтиришдек жуда муҳим вазифани ҳал қилишда биринчи қадамларгина бўлди. Қишлоқ хўжалигига беш йилликда бериладиган катта-катта капитал маблағлардан энг кўп самарали қилиб фойдаланиш учун ҳам бир талай меҳнат сарфлашга тўғри келади.

Ҳозирнинг ўзидаёқ, деди Л. И. Брежнев, бутун мамлакатда Октябрнинг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақа авж олдирилмоқда. Ана шу шонли юбилейни байрам қилишга тайёргарлик кўриш халқнинг революцион ва меҳнат традицияларини, социалистик ватанпарварлик ва пролетар интернационализмини янада ривожлантиришга, меҳнаткашларда юксак маънавий ҳислатларни, коммунистик идеалларга садоқатли бўлиш ҳислатларини тарбиялашга ёрдам бериши лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрнинг эллик йиллигига тайёргарлик тўғрисида яқинда қабул қилган қарорида мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари улуғ Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида меҳнат қилишдаги ўз вазифаларини кўриб ва билиб олдилар, деб ўйлайман. Барча партия ташкилотлари, барча ишчилар ва колхозчилар, мутахассислар ва хизматчилар Марказий Комитетнинг бу чақириғига жавобан, иш бошлаб юборадилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз. Байрамни хўжаликни ривожлантиришда янги катта муваффақиятлар билан кутиб олиш Октябрнинг эллик йиллигини нишонлашнинг энг яхши усулидир.

Сўнгра ўртоқ Л. И. Брежнев, халқаро аҳвол масалалари ҳақида гапирди.

Халқаро турмушнинг мураккаблиги, жаҳон миқёсидаги воқеалар тез ривожланиб бораётганлиги, ташқи сиёсат масалаларига доимий ва муттасил эътибор бериб туришга мажбур қилмоқда. Ўзларингизга маълумки, СССРнинг халқаро сиёсати ва жаҳон коммунистик ҳаракатини жипслаштириш учун партиямизнинг кураши тўғрисидаги масалалар яқинда Марказий Комитет Пленумида муҳокама қилинди.

Пленум Совет Иттифоқининг халқаро позициялари янада мустаҳкамланганлигини таъкидлаб ўтди.

Пленум партиямиз ва Совет ҳукумати КПСС XXIII съездининг қарорларида белгилаб берилган ташқи сиёсатни бундан буён ҳам ўтказа беришга маҳкам бел боғлаганлигини таъкидлади. Бизнинг сиёсатимиз жаҳон социалистик системасининг қудратини ва бирлигини мустаҳкамлаш, халқларнинг озодлик ҳаракатини актив равишда қўллаб-қувватлаш, империализмга ва реакцияга қарши тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда барча революцион ва прогрессив кучларни жипслаштириш сиёсати бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Вьетнам масаласи ҳозирги кунда жаҳон сиёсатининг энг кескин проблемасидир. Матбуот ва радио хабарларидан, Совет ҳукуматининг баёнотидан ўзларингизга маълумки ўртоқлар, Америка империализми Вьетнамда янги жиноятлар қилмоқда. Америка самолётлари яқинда ВДРнинг пойтахтига бир неча марта ҳужум қилди. Ханойнинг одамлар яшаб турган маҳаллаларини бомбардимон қилди. Ана шу янги агрессив ҳаракат муносабати билан пайдо бўлган қаҳр-ғазабни тўла равишда ифодаламоқ учун сўз топиш қийин.

Вашингтон сиёсатчилари жаҳон жамоатчилигига ўзларини «тинчликсевар», музокаралар бошлашга тайёр қилиб кўрсатиш ва бунга ишонтириш учун кўп йил ғайрат сарф қилдилар. Эндиликда эса улар ўзларининг ҳақиқий башараларини яна бир марта кўрсатдилар. Тинчликка даъват қилиш билан бир вақтда иғвогарлик ҳаракатлари давом эттирилаётган бўлса, бундай ҳаракатлар вазиятни кескинлаштириб можарони бартараф қилиш йўлига янги ғовлар солаётган бўлса, бундай даъватларга ким ишонади, ахир.

Американиклар Вьетнамда жуда кўп қўшин ва жанг техникаси тўплаганлар. Қўшма Штатларнинг, унинг малайлари ва Сайгондаги қўғирчоқларнинг Вьетнамдаги қўшинлари ҳозир бир миллион бир юз етмиш минг кишидан ошиб кетди, лекин ҳатто Америка генералларининг ўзлари ҳам, ўзлари бошлаган бу авантюрадан қутулиш йўлини кўрмаяпмиз, деб эътироф қилмоқдалар. Америка империалистларининг Вьетнамдаги ҳаракатларини АҚШ тарихидаги энг шармандали саҳифа, бутун соф виждонли америкаликлар уяладиган саҳифа деса бўлади.

Бутун прогрессив инсоният Вьетнам халқига хайрихоҳлик қилмоқда. Вьетнам халқи, деди Л. И. Брежнев, ўз ватанининг мустақиллиги учун олиб борилаётган одилона курашда ғалаба қозонишига биз қатъиян аминмиз.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўзининг қарорида партия ва Совет ҳукуматининг Вьетнам масаласидаги йўлини тўла маъқуллади, Вьетнам халқининг Америка империализмининг агрессиясига қарши олиб бораётган қаҳрамонона курашига бундан буён ҳам мадад ва ёрдам бериб туриш зарурлигини уқтириб ўтди.

Тинчлик ва демократия кучларига қарши империализм хатарли иғвогарликлар ташкил қилаётган вазиятда жаҳон социалистик системасини мустаҳкамлаш, қардош мамлакатларни жипслаштириш ва уларнинг ташқи сиёсат майдонидаги ҳаракатларини бирлаштириш алоҳида аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда.

Совет мамлакатимизнинг ишончли иттифоқчилари ва вафодор дўстлари бор! Биз ҳам қардош социализм мамлакатлари билан ҳамкорлигимизни мустаҳкамламоқ учун, муштарак мақсад йўлида ва ялпи душманга қарши олиб борилаётган курашдаги жипслигимизни мустаҳкамламоқ учун кучимизни асло аямаймиз.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг Варшавадаги ва Бухарестдаги кенгашлари социалистик мамлакатларнинг тинчлик иши учун, империалистик агрессия ва уруш сиёсатига қарши биргаликда олиб бораётган курашида муҳим босқич бўлди. Ўзларингизга маълумки, бу кенгашларда Европа хавфсизлиги масалаларига катта эътибор берилди.

Социалистик давлатлар Европа проблемаларини демократик, тинчликсеварлик асосида ҳал қилишнинг кенгайтирилган программасини — мавжуд чегараларни бузилмас чегаралар деб эътироф қилишдан тортиб, то Европада катта ва кичик барча давлатларнинг бир-бирларига ишониб ва тенг ҳуқуқли бўлиб ҳамкорлик қилишларини таъминлайдиган вазият яратишгача олиб келадиган программани Бухарестда ишлаб чиқиб эълон қилдилар. Бу программа Европа халқларининг ўз қитъасининг тинч келажаги учун курашини активлаштиришга ёрдам беради.

Европа проблемаларини ҳал қилишда тутилаётган янги йўлнинг нишоналари ҳозир Европанинг ҳамма жойида кўриниб турибди, деди Л. И. Брежнев. Бу янги тенденциялар Франция билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланганлигида айниқса яққол намоён бўлди. Бизнинг бу мамлакат билан ҳамкорлигимиз ҳам Франциянинг, ҳам Совет Иттифоқининг манфаатига хизмат қиладиган кўпгина йўлларда ривожланиб бормоқда.

Франция билан вужудга келаётган муносабатларни қадрлаймиз ва бу муносабатларни янада ривожлантириш ҳамда чуқурлаштириш учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўраверамиз.

Италия билан муносабатларимизнинг ривожланиши катта аҳамиятга эга. Бу муносабатлар кейинги вақтларда тобора дўстона муносабатлар бўлиб қолмоқда. Европадаги бошқа давлатлар билан ҳам алоқаларимиз яхшиланиб бораётганлигини мамнуният билан айтиб ўтишимиз мумкин.

Европадаги, ҳаттоки, бутун жаҳондаги вазиятнинг ривожланиши Ғарбий Германия милитаристлари ва реваншчиларининг режаларига қулайлик келтирмаётганлиги очиқ кўриниб турибди. Уларнинг сиёсати чуқур тангликка тушиб қолди, Бонн ҳукуматининг раҳбарлари яқинда алмаштирилганлиги бу тангликнинг ифодаси бўлди.

Янги ҳукумат ўз фаолиятининг программасини эълон қилди. Хўш, бу программа тўғрисида нима дейиш мумкин? Аввало, бу программанинг кўп жиҳатлари Ғарбий Германия империализмининг йўл-йўриғи аввалгича ўзгармай қолаётганлигини кўрсатиб турибди. Германия Федератив Республикасининг ўзининг «бутун Германия» вакили бўлиш даъвосини яна эшитмоқдамиз. Бу эса, Германия Демократик Республикасини «танимаслик» сиёсати давом эттирилаётганлигини, амалда ана шу социалистик давлатни ўзига қўшиб олишга интилаётганлигини билдиради. Ғарбий Берлин Германия Федератив Республикасига ҳеч қандай алоқаси бўлмагани ҳолда Боннда уни Ғарбий Германияга қўшиб олиш ҳақида яна даъво қилинмоқда. Германия Федератив Республикаси ҳукумати Европада урушдан кейинги чегаралар хусусида, шу жумладан Германия Федератив Республикаси билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги чегара масаласида ҳозир ҳам хавфли позицияни эгаллаб турибди. Германия Федератив Республикаси ҳукумати ядро қуролига эга бўлиш даъвосидан ҳам воз кечгани йўқ.

Дуруст Германия Федератив Республикасининг янги ҳукумати Европадаги кескинликни юмшатишга кўмаклашиш нияти борлигини айтмоқда. Канцлер Кизингер, жумладан, бундай деди: менинг ҳукуматим «келажакда бўладиган муваффақиятли учрашув ва музокаралар учун замин яратиш йўлида» Совет Иттифоқи билан «ҳамжиҳатлик ва ишончни кучайтиришга ҳаракат қилади». Бироқ, бу гаплар ҳозирча фақат сўздангина иборат бўлиб қолаётир. Дарвоқе, Германия Федератив Республикаси янги ҳукуматининг программасида баён қилинган бошқа фикрлар бу сўзларни рад этмоқда.

Европада тинчлик ишига фойдали, оқилона бўлган ҳаракатларнинг ҳаммасини, шу жумладан агар Германия Федератив Республикаси бу йўлда ҳаракат қиладиган бўлса, унинг мана шундай ҳаракатларини ҳам қўллаб-қувватлаймиз, албатта. Лекин биз ядро

(Охири иккинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИ СОСТАВИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИЛМОҚДА

Ўзбекистонда республика Олий Советига сайлов ўтказадиган Марказий сайлов комиссияси составига номзодлар кўрсатиш давом этмоқда.

Хоразм область Хива районидаги Энгельс номли колхоз аъзолари илғор колхозчи Розия Нуруллаевани сайлов комиссияси составига номзод қилиб кўрсатдилар.

Касаба союз активи иштирокида Маданият ходимлари касаба союзи республика комитети президиумининг мажлиси бўлиб ўтди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири Г. М. Орлов Марказий сайлов комиссияси составига номзод қилиб кўрсатилди.

Марғилон ипак комбинати ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимларининг умумий йиғилишида ипак комбинатининг илғор ишчиси Н. Е. Ульянина Марказий сайлов комиссияси составига якдиллик билан тавсия қилинди.

Самарқанд область касаба союзлари совети президиумининг қарори билан касаба союзлари ана шу советининг секретари Н. Н. Санжара Марказий сайлов комиссияси составига номзод қилиб кўрсатилди.

Бухорода 163- қурилиш трестига қарашли 987-УНР ишчи ва хизматчиларининг умумий йиғилишида комплекс бригада бошлиғи Ҳалим Ашуров номзоди Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказадиган Марказий сайлов комиссияси составига якдиллик билан кўрсатилди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН САЙЛОВ ОКРУГЛАРИ

НУКУС, 13 январь. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистон АССР Олий Советининг Президиумининг Фармонига асосан, Автоном республика Олий Советига сайлов ўтказиладиган 164 сайлов округи тузилди.

Қорақалпоғистон халқ хўжалигини ривожлантиришда сўнгги йилларда рўй берган катта ўзгаришлар сайлов округларининг чегараларига ўз таъсирини кўрсатди. Тошли ясси тоғни ўзлаштирувчиларнинг маркази бўлиб қолган Комсомолец-Устюртда янги 106-Комсомол округи тузилди. Гидроэнерго қурувчилар шаҳри бўлган Тахиатошда сайлов округи ташкил қилинди.

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

ТЕЖАМКОР

Неъматжонга янги вазифа топширилди. Шу топшириқ юзасидан Жиззахга йўл олди. Ўрта Осиё темир йўлига қарашли Жиззах станциясидаги аҳвол билан батафсил танишди. Маълум бўлишича, станция йўлларига келиб тўхтаган тепловозларга қум етказиб бериш машаққат экан. Бунинг устига қанчадан-қанча ноўрин сарф-харажатлар, ишчилар меҳнати кетади. Ҳар сменада 4-5 ишчи икки челаклаб қум ташийди. Темир йўл составини судраб келган тепловоз бункерларини қум билан тўлдиради.

Ҳар кеча-кундузда неча поезд ўтади-ю, уларга челаклаб қанча қум етказиб бериш керак? Ҳаммасини ҳисоб-китоб қилиб чиқди. Қум олиш учун тепловозларни тўхтатиш сабабли 9 ой давомидагина поездларнинг бекор туриши ҳар бир поезд учун бир соату 15 минутни ташкил этган. Шу рақамлар Неъматжонни ўйлатиб қўйди. Шу ишларни механизмлар зиммасига юкласак-чи? Ўзига ўзи шундай савол берди-ю, жавобини амалда рўёбга чиқаришга қатъий аҳд қилди. Механизмлар ёрдамида тепловоз бункерларини қум билан таъминловчи установка лойиҳасини ишлаб чиқишга киришди.

Неъматжон ўзига топширилган вазифани муваффақият билан бажарди. Жиззах темир йўл станциясида бўлсангиз, эндиликда тамоман бошқача манзарани кўрасиз. Тўрт киши бажарадиган қўл меҳнати механизм зиммасига юкланди. Поездларнинг тепловозлар бункерига қум тўлатиш учун соатлаб тўхтаб қолишига хотима берилди. Бир соату 15 минут ўрнига энди ярим соатга етар-етмас вақт ичида машина бункерига қум тўлатиб бўлиняпти. Ана шу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида станцияда йил сайин 95 минг 570 сўм тежаб қолинади. Бу ҳали ишчи кучидан саришталаб фойдаланилгани ҳисобига. Поездларнинг бекор турадиган вақтда қўшимча ҳаракат қилиши ва минглаб тонна халқ хўжалик юкларини манзилларга барвақтроқ етказиб беришини ҳам назар-эътиборга олсак, Неъматжон лойиҳаси асосида қурилган ускуна қанчалик тежамли эканлигини тўлароқ тасаввур қилиш мумкин.

Неъматжон Комилжоновнинг қўли ва ақли билан рўёбга чиққан жуда кўп лойиҳалар бор. Биз фақат улардан биттаси тўғрисида тўхталиб ўтдик. Етти йилдирки, у «Ташгипротранс» лойиҳалаш институтида ишлайди. Темир йўл транспорти инженерлари институтини имтиёзли диплом билан тамомлаган ёш мутахассис Ўрта Осиё магистралида кўпгина техникавий ва ташкилий тадбирларнинг амалга оширилишига муносиб ҳисса қўшиб келаётир. Н. Комилжонов, институт технология бўлимининг лойиҳалар бўйича бош инженери Р. Хўжаев, группа раҳбари В. Казимиров ўртоқлар ўзаро ҳамкорликда Коғон, Душанба, Қўқон станцияларида тепловозларни ёнилғи билан таъминловчи иншоот лойиҳасини тузиб чиқдилар.

Тадбиркор инженернинг лойиҳаси билан Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон ва Қозоғистон республикаларида минерал ўғитлар сақланадиган замонавий типдаги мукаммал базалар қурилди. Ҳозир бу республикаларда вагонлардан минерал ўғитларни тушириб олиш ва сақлаш яхши йўлга қўйилган. Бунда шу базалар лойиҳасини тузган инженернинг ҳам ҳиссаси бор, албатта.

Янги беш йилликда Ўрта Осиё темир йўлида жуда катта ўзгаришлар бўлади. Юк ташиш 25 процент, пассажирлар ташиш камида 21 процент кўпаяди. Анчагина янги темир йўл линиялари барпо этилади. Қарши станциясида локомотив ва вагон деполари тиклаш кўзда тутилмоқда. Неъматжон ва унинг ҳамкасблари беш йиллик вазифаларини ҳал қилишда актив қатнашяпти. Лойиҳаларни қисқа муддатда тузиб бериш тадбирлари кўрилмоқда. Энг муҳими, Неъматжоннинг ўзи ҳамиша тежамли лойиҳалар тузиш ташаббускори бўлиб чиқмоқда. Унинг лойиҳаси асосида тикланган бино, ўрнатилган ускуна, ишга туширилган янги корхона қисқа вақт ичида сарфланган харажатларни қоплайди. Шунинг учун ҳам Неъматжон Комилжоновни институтдаги лойиҳачилар «тежамкор йигит» дейишади.

Неъматжон яна иш кабинетида ўтирибди. Унинг олдида ҳал қилиниши лозим бўлган мураккаб масалалар бор. Ёш инженер лойиҳалаш масалаларини тоқат ва тадбиркорлик билан ҳал этяпти. Доим шундай бўлаверсин. Тежамли лойиҳалар тузишда янги зафар тилаймиз.

А. УСМОНОВ,
«Ташгипротранс» лойиҳалаш институти.

БУХОРО ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

БУХОРО («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу ерда область партия ташкилоти активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда областдаги барча шаҳар ва район партия ташкилотларининг 700 дан ортиқ вакиллари қатнашди.

Партия активи йиғилишида Ўзбекистон КП Бухоро область комитетининг биринчи секретари ўртоқ Қ. Муртазоев «КПСС Марказий Комитетининг 1966 йилги декабрь Пленумининг якунлари тўғрисида» доклад қилди.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар КПСС Марказий Комитет декабрь Пленумининг қарорларини якдиллик билан маъқуллаб гапирдилар. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги ленинча улуғ йўлини тўла ва батамом қўллаб-қувватлаётганликларини областнинг барча коммунистлари номидан айтдилар. Улар Коммунистик партиянинг тинчлик учун курашга, халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашга ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг қудратини тағин ҳам оширишга қаратилган йўлини маъқулладилар.

Т. НАЗИРОВ.

Горький областига—Ленин ордени

(Боши биринчи бетда).

қуролини эгаллашга олиб борадиган йўлни Ғарбий Германия империализмига узил-кесил ёпиб қўйиш учун давом эттираётган курашимизни бир нафас ҳам бўшаштирмаймиз, чунки шундай қилинмаса, Европада тинчлик проблемаси тўғрисида ўйлаш қийин. Биз ўз иттифоқчиларимиз билан, барча тинчликсевар кучлар билан бирга иккинчи Жаҳон урушидан кейин Европада вужудга келган чегараларни ўзимизнинг бутун қудратимиз билан қаттиқ туриб ҳимоя қиламиз. Ана шу чегараларни бузишни истаётган давлат энг қақшатғич зарбага учрайди.

Германия Демократик Республикасини суверен мустақил давлат деб ҳеч сўзсиз эътироф қилиш ҳозирги вақтда Европадаги аҳволни ҳақиқатан нормаллаштиришнинг асосий шартларидан бири эканлигига Совет Иттифоқининг ишончи комил. Германия Демократик Республикаси билан бизнинг дўстлигимизни, бизнинг у билан мустаҳкам иттифоқимизни ҳеч ким бўшаштира олмайди. Германия Демократик Республикаси вужудга келтирилганлиги немис меҳнаткашларининг ва умуман Европадаги тинчликсевар кучларнинг буюк ғалабасидир.

Владимир Ильич Ленин совет ҳокимияти вужудга келган пайтларда бундай деган эди: «Бизнинг халқаро иттифоқимиз бор, бу иттифоқ ҳеч қаерда ёзилмаган, расмийлаштирилмаган ва «давлат ҳуқуқи» нуқтаи назаридан ҳеч нарса эмас, ҳақиқатда эса чириб бораётган капиталистик дунёда ҳамма нарсани ҳал қиладиган иттифоқдир...» (Асарлар, 30-том, 485-бет) Ленин бутун дунёдаги ишчилар синфи билан иттифоқимиз тўғрисида шундай деган эди. Халқаро ишчилар синфи, ўз озодлиги учун курашаётган халқлар эндиликда жаҳон социалистик системаси билан маҳкам иттифоқ бўлиб ҳаракат қилмоқдалар. Бу — Ленин айтган сўзларнинг ҳақлигини исботловчи ажойиб далилдир. Революцион кучларнинг жанговар жипслиги меҳнаткаш инсоният империализмни ва реакцияни енгиб, тараққиёт ва озодликнинг кенг эркин йўлига чиқа олишини таъминлайдиган энг яхши гаровдир.

Бу йил бутун дунё коммунистлари ва прогрессив кишилари биз билан бирга Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини нишонлайдилар. Улар бу санани фақат совет халқининг миллий байрами дебгина ҳисобламай, шу билан бирга бутун дунё ишчилар синфининг, барча революцион кучларнинг, бутун прогрессив инсониятнинг ҳам катта байрами, деб ҳақли равишда ҳисобламоқдалар.

Ер юзида бутун битта социалистик давлат эмас, балки инсониятнинг учдан бир қисмидан кўпроғига тенг аҳоли яшаб турган 14 социалистик мамлакат мавжуд экан, бу Октябрь Революцияси бошлаб берган ижтимоий ривожланишнинг натижасидир. Собиқ мустамлака империялар ўрнига жаҳонда 70 тадан кўпроқ мустақил давлатлар пайдо бўлган экан, бу ҳам оқибат натижада жаҳон социализми таъсирининг натижасидир. Капитал мамлакатларида ишчилар синфи мустаҳкам позицияларни эгаллаб олишга муваффақ бўлган экан, коммунистик ҳаракат эса ҳозирги замоннинг энг катта сиёсий кучига айланган экан, бу муваффақиятнинг ҳам томири 1917 йилнинг октябрь кунларига бориб тақалади.

Хитой Компартияси ҳозирги раҳбарлигининг бузғунчилик, бузуқлик фаолияти бўлмаганда эди, коммунистик ҳаракатнинг, умуман бутун революцион ҳаракатнинг муваффақиятлари тағин ҳам кўпроқ ва каттароқ бўлур эди, албатта.

Хитой Компартияси Марказий Комитети XI пленумининг қарорлари ва Хитойда «Улуғ маданий революция» деган ниқоб остида ўтказилаётган сиёсий кампания Мао Цзэ-Дуннинг ва унинг группасининг Советларга қарши буюк давлатчилик сиёсати янги хатарли босқичга ўтганлигини кўрсатиб турибди. Бу сиёсат фақат Совет Иттифоқига ва бизнинг партиямиз ва халқимизгагина қарши қаратилган сиёсат эмас. Хитой раҳбарларининг бузғунчилик йўли барча коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлигига ва жипслигига зарар етказмоқда. Бу йўл империализмга қарши бирлик фронти тузишга тўсқинлик қилмоқда, курашаётган Вьетнам халқининг манфаатларига зарба урмоқда. Мао Цзэ-Дуннинг ва унинг группасининг ҳозирги йўли хитой халқининг, Хитой ишчилари, деҳқонлари, зиёлиларининг манфаатларига зарар етказаётганлигини, Хитой Коммунистик партиясининг ўзига зарба бўлиб тушаётганлигини ҳам кўрмаслик мумкин эмас. Бу—Хитойдаги барча чин коммунистлар учун катта офатдир, шунинг учун ҳам биз уларга ўзимизнинг астойдил хайрихоҳлигимизни изҳор қиламиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Хитой Компартияси билан, Хитой Халқ Республикаси билан дўст ва интернационал бирдам бўлиш йўлини аввалгидек сира ўзгартирмай давом эттираверади. Ҳозирги Пекин раҳбарларининг марксизм-ленинизмга ҳеч бир алоқаси бўлмаган идеологиясини ва сиёсатини фош қилавериш билан биз Хитой Компартиясига, Хитойга қарши курашаётганимиз йўқ, балки бу билан биз Хитой Коммунистик партияси учун, уни интернационализм йўлига қайтариш учун, уни барча қардош партиялар билан марксизм-ленинизм принциплари, коммунистик ҳаракатнинг бош йўли асосида жипслаштириш учун курашмоқдамиз.

Муштарак мақсадларни ҳимоя қилиш, жипсликни мустаҳкамлаш йўлида бирдамлик билан ҳаракат қилишга бўлган иродани ҳозирги кундаги коммунистик ҳаракатнинг энг характерли белгиси десак бўлади. Ҳозирги вазиятда бутун дунё коммунистлари олдида биргаликда ўйлаб, биргаликда ҳал қилишни талаб этаётган бир қанча проблемалар пайдо бўлмоқда. Бу проблемалар жаҳон социалистик системасининг ривожланиш процесси билан ҳам, халқаро ишчилар ҳаракатидаги, халқларнинг миллий озодлик курашидаги янги ҳодисалар билан ҳам ва, албатта, империалистларнинг агрессив сиёсати билан ҳам боғлиқ проблемалардир.

Кейинги вақтларда кўпгина қардош партиялар коммунистларнинг янги халқаро кенгашини чақириш учун шарт-шароит етилмоқда, деган масалани тобора қатъий қилиб қўймоқда. Шу дамгача партияларнинг кўпчилиги шундай кенгаш чақириш кераклиги тўғрисида ўз фикрларини айтдилар. Бизнинг партиямиз бу фикрни қувватламоқда. Албатта, бундай кенгаш учун катта тайёргарлик ишлари олиб борилиши, ҳозирги замоннинг актуал проблемалари ижодий муҳокама қилиниши ва кенг миқёсда маслаҳатлашиб иш кўрилиши лозим.

Мамлакатимизнинг иқтисодий ва мудофаа қуввати, халқнинг ғоявий-сиёсий бирлиги, совет жамиятининг метин яхлитлиги кучимиз ва халқаро обрўйимизнинг асосий манбаидир. Бу эса, деб давом қилди Л. И. Брежнев, ишчиларимиз, колхозчиларимиз, зиёлиларимизнинг меҳнати, ақл-заковати, иродаси, сиёсий активлиги билан вужудга келтирилмоқда.

Партиянинг, бутун совет халқининг қудратли мадади шундай таянчдирки, бу таянч ташқи сиёсатимизни енгилмас ташқи сиёсат қилиб қўймоқда, ҳар қандай синовлардан шараф билан ўтиб олишимизга, ҳар қандай душманларнинг кирдикорларини енгишимизга ёрдам бермоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Горький областининг меҳнаткашлари хўжалик ва маданий қурилишда эришган муваффақиятлар учун шу областни Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб берди.

Л. И. Брежнев гулдурос қарсаклар остида Горький областининг байроғига орденни қадаб қўяди. Залда овация янграйди, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати шарафига табрик сўзлари эшитилади.

Л. И. Брежнев нутқининг охирида бундай деди: кези келганидан фойдаланиб. сизларни яна бир марта чин кўнгилдан қутлайман, экономика ва маданиятни ривожлантиришда янги муваффақиятлар тилайман, горькийликларнинг ҳаммасига сиҳат-саломатлик ва шахсий ҳаётларида катта бахт тилайман.

Яшасин меҳнаткаш халқ, бунёдкор халқ бўлган совет халқи!

Яшасин Совет халқини ғалабадан-ғалабага олиб бораётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Ленин партияси!

Л. И. Брежнев нутқи зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

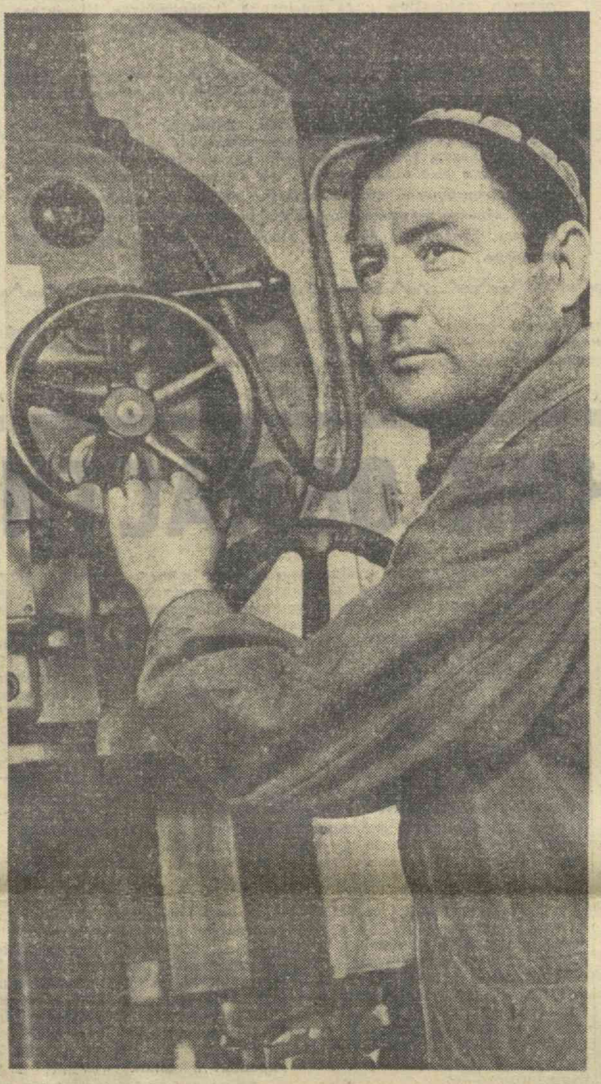

Суратда: Тошкентдаги Ильич номли заводнинг илғор ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Нурмуҳаммад Турсунов. У бир вақтнинг ўзида тўрт станокни бошқаряпти. Нуқул юқори сифатли маҳсулот тайёрлаш билан касбдошлари даврасида обрў қозонмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

Ахлоқ, одоб мавзуида

ҲОВЛИ ОЛМА ҚЎШНИ ОЛ...

«Ён қўшним — жон қўшним» дейди халқимиз. Ҳа, худди шундай. Қўшнинг яхши бўлса, бир оиладек тотув, иноқ яшайсан. Бошқалар «биз ҳам шундай қўшни бўлайлик» деб орзу қилишади.

Лекин қўшниларнинг ҳаммаси ҳам шундай бўлавермайди. Ҳаётда шундай қўшнилар ҳам бўладики, ундан ўзингтина эмас, бошқалар ҳам қаттиқ ранжийди.

Арофхон опа Фурқат қишлоғидаги Ленин кўчасига Шарофхонларга қўшни бўлиб келганида жуда қувонди. Лекин бу кўпга чўзилмади. Шарофхон уни зериктириш, ғашига тегиш йўлига ўтиб олди. Деворга чиқиб олиб «ҳай, зоти паст. Сен нимангга кериласан, қизинг Ҳаётни тергаб ол» деб ҳар куни қўшнисини ҳақорат қила бошлади. Лекин Арофхон қўшним инсофга келиб қолар, деб, тишини-тишига қўйиб юраверди.

Орадан кунлар, ойлар ўта бошлади. Шарофхон ҳақоратлашини қўймади. Бир куни қўшниларини — Турсунбуви ва Моҳинисо кампирни ишга солди ва Арофхонни фалончи билан ушлаб олдик, деб гап тарқатишларини уқтирди. Бу ортиқча таъна-танбеҳларни эшитган Арофхоннинг хўрлиги келди. Аччиқ-аччиқ йиғлади, кўчада юришга, одамлар юзига қарашга уялиб қолди.

Воқеа мана бундай. Арофхон биринчи умр йўлдошининг вафотидан анча йил ўтгач, Абдуллахўжа исмли кишига турмушга чиқиб, Шарофхонга қўшни бўлди. Шу-шу қулоғи тинчимайди. Район милиция бўлимида участковой бўлиб ишлаган Қўчқорбой Маматов оиласи ҳам Шарофхоннинг ғийбатлари дастидан охири кўчиб кетишга мажбур бўлишди.

— Мана уч йилдирки, — дея хафа бўлиб гапиради Арофхон, — ўз уйимизда тинч ўтира олмаймиз. Ҳовлисидан туриб, биз томонга саркитларни отади. Қизим Ҳаётхоннинг шаънига куракда турмайдиган сўзларни айтиб ҳақоратлайди. Бир неча бор қишлоқ раҳбарларига илтимос қилдик. Улар ҳам негадир ёрдам беришмаяпти.

Мана бу қилиғи янада ошиб тушди. Шу йилнинг баҳорида ҳовлимизга юз туп мевали кўчат экқан эдик. Бизнинг йўғимизни пойлаб, мактабда ўқийдиган болалари Бахтиёр, Баҳодир ва кичкина қизига экилган кўчатларни синдириб чиқишни тайинлабди. 24 туп ёш ниҳолни синдириб ташлашибди. Кўриб жуда хуноб бўлдим. Уйимизнинг деворларига жуда ҳам ёмон сўзларни ёзиб ташлашган. Деразаларимизнинг ойнасини тош билан уриб синдиришади. Бунга чидай олмай, шу йилнинг августида район милиция бўлимига учрашдик. Юнусов деган милиционер йигит келган эди, уни ҳам ҳақоратлади, эрининг иш жойини айтиб унга дўқ қилди.

Ҳурматли газетхон, сизни Шарофхон ва унинг эри кимлиги билан таништириб қўя қолайлик. Шарофхон Бағдод район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи Жамол Афзаловнинг хотини бўлади. Ҳеч қаерда ишламайди, лекин эрининг амалини пеш қилиб, қўшниси билан уришгани-уришган.

Хўш, Шарофхоннинг бу қилмишидан эри хабардорми? Ҳа, угина эмас, бутун район раҳбарлари, қўни-қўшнилар ҳам хабардор. Ҳатто Афзалов хотинининг гапига кириб, кечаси Арофхонларникига бостириб киради ва Қўштегирмон қишлоғидан меҳмон бўлиб келган 60 ёшли Санталатбувини «тезроқ кетинг, сизга жавоб» деб дўқ уради ва Арофхон билан унинг кампир онаси Саодатхолани урмоқчи бўлади. Улар Афзаловнинг важоҳатидан қўрқиб, дод солишади. Шундан кейин шарманда бўлишини билиб, ҳовлисига қочиб ўтиб кетади.

Бугина эмас, Шарофхон болаларини тез-тез бозорга чиқариб, ундай-бундай нарсаларни соттириб туради. Бу уларнинг ўқишига халал етказади. Ўтган йилнинг ёзида Шарофхон ўғли Баҳодирга 5 та товуқни бериб, ҳар бирини 5 сўмдан сотиб келиш учун бозорга чиқарди. Лекин, «болалар уйи» дружиначилари Баҳодирни қўлга олишади. Буни эшитган Шарофхон ҳаллослаб бозорга етиб келди ва милиция старший сержанти Абдулла Қурбоновни одамлар ўртасида ножўя сўзлар билан қаттиқ ҳақоратлади. «Афзаловнинг боласи эканлигини билмаганингни кўрсатиб қўяман» деб дўқ урди.

Ўша куни кечаси эри Жамол Афзалов ишдан қайтгач, гап-сўзларни эшитиб, дарҳол «ФЕА 91-31 ГАЗ-69» машинасида район милиция бўлимига борди ва милиционер Қурбоновни сўради. Уни постда турган жойидан чақириб келтирди. Қурбоновни кўриши ҳамоно, нима ҳаққинг бор, ёш болани юрагини туширишга? Устингдан жиноий иш қўзғаб қаматтираман! Шунда милиционерлар унга ўғлининг ёшлиги ва бозорда савдо қилиши мумкин эмаслигини тушунтиришди. Аччиғига чидай олмаган Афзалов ҳеч кимнинг сўзига қулоқ солмади.

Кўрдингизми, ўзлари тушуна туриб; қўни-қўшниларни тинчитмаса, тартибга чақирганларнинг жамоатчилик олдида обрўйини тўкса, ҳақорат қилса. Ёш болаларни ўқитиш ўрнига бозор-ўчарга ўргатса... Ахир, одамлар айтишмайдими, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Жамол Афзалов, оиласи Шарофхонлар тарбия кўришмапти деб?

Бунга жамоатчилик нима дер экан?

Н. РАУФЖОНОВ,
Бағдод район «Авангард» газетасининг редактор ўринбосари.

МЎЪЖИЗАСИЗ МЎЪЖИЗАЛАР

КИТ СУТИ

Кит сути зотли сигир сутидек жуда қаймоқли бўлади. Айрим китларнинг сути таркибида 50 процентгача ёғ моддаси бор.

Урғочи кўк кит бир кеча кундузда 90 литрча сут беради. Китнинг бастига яраша иштаҳаси ҳам зўр. Бир суткада у 3-4 тонна балиқни кўрдим демайди. Овчилар, кит доим ёғли кўз ёши тўкиб йиғлайди, деб нақл қилишади. У чиндан ҳам шундай: махсус безлардан муттасил ишланиб чиқадиган ёғ моддаси кит кўзларини доим мойлаб туради ва бу билан денгиз сувининг зарарли таъсиридан кўзни муҳофаза қилади.

Маълумки, танга балиғи «А» витаминига бойлиги билан қадрланади. Кит жигарида эса бу витамин уникидан ҳам кўп бўлади.

Китнинг кашалод деган бир тури ҳам борки, унинг ошқозонидан ғоят нодир анбар моддаси олинади. Анбар қўшиб ишланган атир ҳиди ҳатто бир йилгача бўйини йўқотмайди.

АСФАЛЬТ — ЯНГИЛИК ЭМАС

Кўчаларга асфальт ёткизишни қадимги бобилликлар яхши билар эдилар. Лекин кейинги асрларда бу расм унутилиб кетди. 1712 йилга келиб асфальтлаш усулини Швейцарияда қайта «кашф қилишди».

АНТИҚА ТАШКИЛОТ

Лондон шаҳрида бир ташкилот бор. Унга ҳар қандай янгиликнинг энг ашаддий душмани бўлган кишиларгина аъзо қилинади. Ташкилот аъзоларининг аксарияти қадимий сарой ва уйларнинг, шунингдек, турли осори атиқаларнинг эгалари, дворянлик анъаналарини абадий сақлаб қолиш тарафдори бўлган кишилардир. Мабодо шу кишилардан бирортаси ҳавас қилиб уйига телефон ўрнатса, пилесос, холодильник, автомашина ёки шу замоннинг бошқа бирор нарсасини сотиб олса, дарҳол ташкилот аъзолари сафидан чиқарилади.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ:

ҲУРМАТСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Пойтахтимиз Тошкент шаҳрида енгил такси машиналар сони ой сайин кўпайяпти. Натижада йўловчиларнинг узоғи яқин, оғири енгил бўлмоқда. Бироқ айрим машиналарнинг шофёрлари шахсий бойлик тўплаш мақсадида тўғри йўл қолиб, эгри йўлдан юришяпти. Бундай ачинарли ҳолга қачон чек қўйилади?

Редакция меҳнаткашлардан олинган шикоят хатини Тошкент шаҳар автомобиль тресты раҳбарларига юбориб, келтирилган фактларни текшириб кўришни, натижасини маълум қилишни сўради. Олинган жавоб хатида бундай дейилади:

Текширишда меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Такси хизмати қоидасини бузгани учун 1-автомобиль комбинатига қарашли «98-00 ТНВ» машинасининг шофёри Азимовга қаттиқ виговор эълон қилинди. Келгусида яна шундай камчиликка йўл қўйса, ишдан олиниши огоҳлантирилди. Енгил такси машиналари шофёрлари орасида оммавий-тарбиявий ишларни кучайтиришга қаратилган тадбирлар белгиланди.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Маззангилар

Уларни кўплар яхши хотирлайди, яхши танийди. Қора соқол, қора кўз, юзлари офтобда хурмодай қорайган бу кишилар яқин-яқинларгача ҳам қишлоқма-қишлоқ эшак аравада атторлик қилиб юришар, хуштагу ўйинчоқлар, чирманда-ю кўзмунчоқлар билан болаларни хурсанд этишар эди. Уларнинг кимлигини ҳеч ким билмасди. Улар қишлоққа келса болаларнинг жони кирарди. Хотирамизда бор, атрофларига болаларни тўплаб ашула айтиб беришгани...

Йўлим олис, юртим йироқ,
Ўртар мени ҳижрон-фироқ
Олингизлар, олингизлар,
Зумрад кўзли олтин болдоқ...
Турли-туман ўйинчоқлар,
Қора мунчоқ, кўзмунчоқлар
Олингизлар, олингизлар,
Қайтиб келмас ёшлик чоғлар...

Болаликда бу қўшиқнинг маънисига қайдан етайлик. Ўзи ким, юрти қайдалигини сўраш ақлга ҳам келмаган.

Бирдан улар йўқолиб қолишди. Болаларни ичиктириб, келмай қўйишди. Бунинг боиси бор экан. Суриштириб билдик, уларни маззангилар дейишаркан. Бундан икки аср муқаддам Эронда яшаган форс қабилаларидан бири маззангилар қабиласига мансуб одамлар экан. 1785 — 1800 йилларда Бухорода ҳукмронлик қилган Шоҳ Мурод уларнинг ота-боболарини қул қилиб, Марвга ҳайдаб келтирган экан. Маззангиларнинг сарсон-саргардонлиги шундан бошланган, дейди тарих. Бу қабила бир қирилиб кетиб, кейин яна кўпайган. Ҳозир улар республикамизда атиги 286 хўжалик саналади. Улар золим шоҳ қўл остидан қочиб қутилиб қолган бир тўда маззангиларнинг авара-чевaралари...

Ана шу дайди элат Совет замонасида қарийб икки асрлик дарбадарликдан кейин қардош халқлар кўмагида бир коллектив хўжаликка бирлашди. Улар дайди-атторликни бир умрга тарк этиб, эшак-араваларини колхоз ихтиёрига топширишган. Марказий Фарғонадаги Дамкўл массивида давлат қуриб берган замонавий уйларга кўчиб киришган. Ўшанда колхозга «Янги турмуш» деб ном беришди. Умрида деҳқончилик нималигини билмаган маззангилар ўзбеклар кўмагида чўлдан ер очиб, пахта ва шоли экишга тутинишди...

Яқинда уларнинг қишлоғига бориб, оқсоқоллари Қаноат ота Давронов билан, биринчи коммунист-маззангилар — Сулаймон Кимсанов ҳам Ашурали Истамовлар билан суҳбатда бўлдик. Қаноат ота саксон беш ёшли табаррук одам. Ҳеч ким унинг бир гапини иккита қилишга ботина олмайди. Қўрққандан эмас, ҳурматдан. Чунки бу одам маззангилардан энг биринчи бўлиб Совет граждани бўлган, биринчи бўлиб дарбадарликни тарк этган, ўттизинчи йилларда колхоз тузишда фаол қатнашган, неча йил колхозларга раислик қилган одам. У маззангилар орасида биринчи бўлиб Совет тузуми нималигини тушунган, биринчи бўлиб бахтини топган киши.

Қаноат ота Америка Қўшма Штатларида қирилиб кетаётган ҳинди қабилаларини ёдга олди.

— Улар-ку бир вақтлар Америка қитъасининг ҳақиқий хўжайинлари эканлар. Энди ўз юртларига ўзлари сиғмай қолишибди. Биз ҳам кичик бир қабиламиз. Лекин энди қисматимизни ҳиндилар қисматига ўхшатиб бўладими? Бизлар ҳурмат-иззатдамиз. Тенгҳуқуқли совет гражданимиз.

Оқсоқол кўзларига ёш олиб, жим бўлди. Кейин жўшиб-жўшиб гапира кетди.

—Биз дарбадарлар шу мамлакатда бахтимизни топдик. Бу вақтгача на қабримиз, на қабристонимиз бор эди. Саводсиз, оми эдик. Мана энди, болаларимиз ўқишяпти. Эл хизматини ўтаб, аскарликка бориб келяпти. Ўзимиз деҳқон бўлиб қолдик. Бошимиз қовушди. Минг ташаккур, минг раҳмат, ёнимизга кириб деҳқончиликни ўргатган ўзбекларга!

Маззангилар чигит экиб, сув тарашни, трактор ҳайдашни, пахтанинг ҳамма нозик ва машаққатли меҳнатларини Мамасиддиқ ака Ҳамдамов, Эргашали ака Мамадалиев, Акбарали ака Дарвешов сингари ўнлаб ўзбек деҳқонларидан ўрганишган. Эндиликда ўзлaридан чиққан Сулаймон Кимсанов, Қурбонали Тўқлиев сингари бригадирлар, Музроб Тўқлиев, Жумабой Останақулов сингари тракторчилари бор. Ҳамма ишни ўзлари бажарадиган бўлиб қолишган. Бу йил 186 хўжалик 350 гектар ерга пахта экиб, 17 центнердан хирмон кўтарди. Чўл шароитида бу осон эмас.

Маззангилар ўзбекларни жуда ҳурмат қилишади. Ўртада бордикелдилари бор. Бир-бирларининг тўй-томошаларидан қолишмайди. Ўғил-қизлари бир мактабда тарбия олади. Уларнинг урф-одатлари ҳам деярли бир хил. Маззангилар ҳам чирманда-ю, ноғора, танбур чалишади. Улар икки тилда — тожик ҳам ўзбек тилларида бемалол гаплашаверишади. Аёлларининг кийинишлари сал бошқача. Улар кўпинча оқ докадан бошларига локки ўраб, эркакча чопон кийиб юришади. Бу ўтмишдан қолган одат бўлиб, маззанги аёллари бу кийим билан ғурурланадилар.

Шу хусусда улар бир воқеани айтиб беришди. Бундан бир неча аср муқаддам маззангилар Эронда бир қабила бўлиб яшаган вақтларида, ўзларининг подшолари, ўзларининг қалъа ва лашкарлари бўлган экан. Кунлардан бирида маззангилар подшоси лашкарларини олиб сафарга кетади. Бундан хабар топган қўшни қабила подшоси қалъани босиб олгани лашкар тортиб келади. Шунда маззанги аёллар бошларига локки ўраб, эркакча чопон кийиб тўфанг ва найза, камонлар билан қуролланиб, лашкар тусига кириб душманни кутиб олишган ва қалъани ҳимоя қилиб сақлаб қолишган экан. Маззанги, яъни мардзанги деган ном ўшандан қолган экан. Бу—хотинлари эркакдан қолишмайди, ўрнини босади деган маънони билдиради. Шу сабабдан ҳозир ҳам маззанги аёллари локки билан эркакча чопонни ғурурла кийиб юришади.

Қайтишда оқсоқол Қаноат отанинг олдига хайрлашгани кирган-дик. У сўраб қолди:

—Фарғоналик бир ёзувчи бизнинг тўғримизда китоб битганмиш, деб эшитаман. Шу ростми?

Ёзувчи Шерали Тошматов маззангиларнинг ҳаётини ўрганиб, уларнинг аччиқ тақдири ҳамда бахтини топиши ҳақида «Ишқ янгиланди» деган роман ёзганидан, нашриётга топширганидан хабаримиз бор эди.

— Рост, ёзган,—дедик.

— Хўп савоб иш қилибди-да, чиқиб қолса тарихимиз тикланиб қолади-да. Ўша ёзувчини кўриб қолсангиз бизнинг ташаккуримизни айтиб қўйинг,—деди оқсоқол.

А. ҚУРОНБОЕВ,
М. МАНСУРОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбирлари.

Наманган районидаги Свердлов номли колхознинг Дамкўл участкаси.

ЮКСАК МУКОФОТ МУБОРАК!

Халқ хўжалигини планлаштириш, пул билан таъминлаш, ҳисобга олиш, моддий-техника таъминоти соҳасидаги ва етти йиллик план топшириқларини бажариш учун маблағларни сафарбар қилишдаги муваффақиятли ишлари учун СССР Олий Совети Президиуми планлаштириш, молия, банк ва статистика органларининг ҳамда моддий-техника таъминотининг ходимларидан катта группасини ўзининг 1966 йил 31 декабрдаги Фармонига биноан, СССР орденлари ва медаллари билан мукофотлади.

Шу жумладан, **Ўзбекистон ССР**дан қуйидагилар мукофотланди:

ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН

Орифжонов Қосим Икромович — Тошкент шаҳар Куйбишев район молия бўлимининг мудири.

Ерилина Валентина Васильевна — Ўзбекистон ССР Госплани кичик бўлими бошлиғининг ўринбосари.

Каримова Эътиборхон — СССР давлат банки Норин район бўлимининг бошқарувчиси, Андижон области.

Пўлатов Мамажон Абдураҳмонович — Тошкент область Бўка район давлат статистикасининг инспектори.

Шеин Алексей Иванович — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли «Узглавметаллоснабсбит» республика базасида кран машинисти

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН

Азизларова Мўътабар — СССР давлат банки Чилонзор бўлимининг бош бухгалтери, Тошкент шаҳри.

Жўраев Убайдулла — СССР давлат банки Ўзбекистон республика конторасининг старший экономисти.

Икромов Ҳасан — Бухоро область Вобкент район молия бўлимининг мудири

Қўзибоқаров Иброҳим Илёсович — Хоразм область статистика бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Коханова Маргарита Александровна — Ўзбекистон ССР Госплани бўлим бошлиғининг ўринбосари.

Мусин Мингаз — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли «Узглавэлектроснабсбит» республика базасининг шофери.

Муслимов Тошпўлат — СССР давлат банки Янгийўл шаҳар бўлимининг инспектори, Тошкент области.

Нажмиддинов Йўлдош — Фарғона область Киров район давлат страхование инспекциясининг бошлиғи.

Сенчун Игнатий Андреевич — СССР давлат банки Ўзбекистон республика конторасини бошқарувчисининг ўринбосари.

Томилина Зоя Лаврентьевна — СССР давлат банки Тўрткўл бўлимининг старший инспектори, Қорақалпоғистон АССР.

Фахриддинова Саломат Иноятовна — СССР қурилиш банки Тошкент область конторасн бош бухгалтерининг ўринбосари.

Шаинский Михаил Борисович — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий техника таъминоти бош бошқармасиға қарашли бошқарма бошлиғи.

«ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БИЛАН

Абилов Мурот Каримович — СССР давлат банки Мирзачўл бўлимининг старший инспектори, Сирдарё области.

Аъзамов Абдуғаффор — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари.

Азимов Солижон — СССР давлат банки Янгиқўрғон бўлимининг старший инспектори, Андижон области.

Анентьева Ольга Николаевна — Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси машина-ҳисоблаш станциясининг бўлим бошлиғи.

Оллоберганова Шалмон — Хоразм область Хива район молия бўлимининг инспектори.

Отабекова Салтанат — Ўзбекистон ССР давлат меҳнат омонат кассалари ва давлат кредити бошқармасининг бошлиғи.

Байкова Серафима Петровна — СССР қурилиш банки Тошкент область конторасининг бўлим бошлиғи.

Бичерова Антонина Степановна — Фарғона область статистика бошқармаси машина-ҳисоблаш станциясининг сектор бошлиғи.

Бўлинбоев Ёқуб — СССР давлат банки Конимех бўлимининг бошқарувчиси. Бухоро области.

Вартазаров Михаил Абелович — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли «Узглавмашснабсбит» бошқармасининг бошлиғи.

Глюшенкова Александра Макаровна — СССР қурилиш банки Ўзбекистон республика конторасининг бўлим бошлиғи.

Еронин Степан Иванович — СССР давлат банки Хоразм область конторасининг бош бухгалтери.

Исхоқов Иброҳим — Ўзбекистон ССР Госпланининг бўлим бошлиғи.

Кирилина Антонина Ивановна — Қорақалпоғистон АССР Молия министрлигининг бўлим бошлиғи.

Куликова Рафиқа Ёқубовна — СССР давлат банки Бойсун бўлимининг бош бухгалтери, Сурхондарё области.

(Охири тўртинчи бетда).

ТОҒЛАР ХАЗИНАСИ

УРАН ШАХТАСИДАН РЕПОРТАЖ

Уран... Қуёш оиласи узоқ планетасининг номи билан аталган бу кўкимтир металл эндиликда XX аср заминининг рамзи бўлиб қолди. Инсоният даҳосининг энг ёрқин ютуқлари, онгнинг табиат устидан энг катта ғалабалари шу ном билан боғланган. Аммо Америка ҳарбийларининг авантюризми дастлабки қадамлардан бошлабоқ фаннинг энг йирик ютуғини оммавий қирғин қуролига айлантирди. Лекин биз уран деганда фақат атом электростанцияларининг ёнилғисинигина тушунмаймиз.

ТАССнинг махсус мухбири Д. Дмитриев журналистлардан биринчи бўлиб яқинда Тянь-шан ёнбағирларидаги уран конларидан бирига борди. Шу ерда у мамлакатимиз атом индустрияси хом ашё базасининг кичик «зарраси»ни кўрди. Бугун биз унинг репортажини эълон қиламиз.

«Ҳамма нарса йўлдан бошланади», деган қадимги кишилар ҳақ. Ҳатто кутилмаган ҳодисалар ҳам шулар жумласидан деса бўлади

Уран конига олиб борувчи тоғ йўлида дафъатан шофер машина ойнасини кўтаришни сўраб қолди. Ўшанда бу нарса ғалати туюлди. Чунки офтоб ярқираб турар, тезлик эса катта эмас, юзга шабада уриб турарди.

— Нега ойнани кўтаришни сўради экан, — кўнгилдан шу гап ўтарди-ю, лекин сўрашга улгуролмадим.

Бирдан бурилиш ва «Волга» машиналарни автоматик равишда ювадиган сув оқими остига тушиб қолди. Машина ҳали қуришга улгурмасданоқ кон қўрасига кириб борди

Ҳар қандай янги киши ана шу зайлда уран рудасини қазиб чиқарувчи кишиларнинг саломатлигига боғлиқ бўлган муҳим масалага «кириб боради». Маълум бўлишича, машина йўли коннинг бош вентиляция установкаларидан икки юз метр чамаси наридан ўтар, шунинг учун ҳам йўлга ҳамиша сув сепиб туриб, шу билан бирга ўша ердан ўтаётган ҳамма автомобилларни ҳам ювишар ва шу тариқа кончилар учун хавфли бўлган шу чанг манбаини «бостиришар» экан.

Умуман, ҳар қандай шахтанинг офати бўлган чангга қарши курашиш уран конидаги энг муҳим ишлардан бири ҳисобланади. Яқинда шу конни келиб кўрган биринчи чет эл меҳмонлари, француз мутахассислари шу масалани ҳал этишдаги муваффақиятларга юксак баҳо бердилар. Менинг боришим ҳам уларнинг меҳмон бўлиб турган вақтларига тўғри келиб қолди.

...Биз конга иш айни қизиб турган пайтда кирибмиз. Биз резина этик, брезент жомакор-пахталиклар, шахтер каскаларини кийиб ва ёрқин шуъла берувчи лампалар ушлаб, ажойиб қиёфада кон қўрасидан ўтиб штрекка кирдик. Ер юзидан йигирма метрлар чамаси келадиган чуқурликдаги бетон тоннель махсус шлюзнинг пўлат қопқалари билан тўсилган. Ёнида эса роликларга ўрнатилган темир эшик — кишилар ўтадиган камера бор.

Бу ерда тоза ҳаво мўл-кўл: забойдаги ҳар бир иш ўрнига секундига 3 кубометрдан бериб турилади. Ҳаво узлуксиз келиб туради ва океан юзасидан бир ярим километр баландликка жойлашган конларда денгиз пляжи шароити вужудга келтирилади. Ер остидаги нормал босим — 780 миллиметр симоб устунини кўрсатади Қишда ҳаво иситилади, ёзда эса совутилади.

— Ҳамма шу ердами? Лампочкаларни ёқинг, шлюзнинг биринчи эшигини қаттиқ ёпинг, «япроқчани» тутинг, — деди бизга кон бошлиғи Ф. С. Польшча.

Даставвал мана шу «япроқчалар» бизга ҳалақит беради (уларни кийимхонада жомакор комплекти билан беришган эди). «Япроқча» дегани оппоқ, жуда ҳам енгил боғич бўлиб, оппоқ матадан қилинган. Астарига пахтани эслатувчи аллақандай материал қўйилган бўлиб, бурун билан оғизни яхшилаб бекитиб туради. Бундай боғич ҳар сменага берилади.

— Ҳамма тайёрми? Ундай бўлса кетдик!

Шлюз камерасидаги вишиллаш ҳуштакка айланди, иккинчи эшикнинг пўлат табақаси девор ичига кирди ва юзимизга салқин, бир оз нам ҳаво урди. Бизни люминесцент лампалар ёритиб турган кенг галереядан баланд поғона ажратиб турарди. Камбар изли йўлнинг ялтираб кетган рельслари бурилишдан нари кўздан йўқоларди. Рельс йўлнинг чап ва ўнггига тахта гўшама-кон тротуарлари қилинган.

Вагонеткалар юрадиган штрекнинг «Шипи» ва «деворлари»га (шахтерларнинг тили билан мазкур галерея шундай деб аталади) кўкимтир бетон қопланган. Атала ҳолидаги ғалати «сувоқ» тўғридан-тўғри гранит деворларга тушириб қопланган, шунинг учун у қотганидан кейин ўнқир-чўнқир бўлиб қолган. Қалин соялар ғадир бетон юзига солинган нақшга ўхшаб кўриниб, асрий йўлдошимиз — Ойнинг газеталарда берилган суратини эслатади.

Бу ерда бетон икки ёқлама роль ўйнайди. Бетон воситасида тоғ жинслари маҳкамланибгина қолмай, шу билан бирга ёриқлари тўлғазилади.

Ер остида дастлабки қадамлар босар эканмиз, бизни бошқа бир янгилик кутиб турарди. Галереяда ҳар 50-100 метр босилгач, майда томчилар камалаги шуълаланиб туради. Бундай сув пардалари кеча-ю кундуз отилиб туради. Сув пардаси кон атмосферасида тўпланиб қолиши мумкин бўлган чангни «бостиради». Агар шу чанглар «бостирилмаса», кучли ҳаво оқимлари тоғ массасининг майда заррачаларини улаштириб тоғ қаърида чинакам чангли бўрон вужудга келтириши мумкин.

Сув пардалари автоматик равишда ишлайди. Галереянинг бир деворидан иккинчи деворига қадар ўтиб борувчи ингичка ёруғлик нури кўкрак баландлигида кесиб ўтган заҳоти махсус фотореле сув беришни тўхтатади. Форсункалар атиги 30 секундгина тинч туради. Шунда бир оз кечиккингизми — айб ўзингизда, шалоббо бўласиз.

Автоматиканинг пухта ишлашини ўзим текшириб кўрдим. Синчковлигим менга панд берди. Бироз орқада қолдим-у, сув форсункалари қандай тузилганлигини кўрмоқчи бўлдим. Булутдек қалин сув томчилари бошимдан-оёғимгача шалаббо қилди-қўйди.

Бетон галерея бизни электровозларга команда бериб турувчи оператив диспетчер пульти ўрнатилган думалоқ залга олиб келди. Бу ердан пастга ва юқорига коннинг бош стволи чўзилиб кетган. Кўтаргич машина бетўхтов ишлаб турибди. Руда тўлғазилган вагонеткалар унинг ёрдамида откатка галереясига келтирилиб, бўшаганлари орқага, тоғ қаърига қайтарилади. Шу кўтаргич машина (лифт) шахтерлар учун ҳам транспорт вазифасини ўтайди.

...Ер остига саёҳат узоқ давом этмади, орадан беш минут ўтар-ўтмас бизнинг ғалати «десантимиз» руда чиқариладиган горизонтга ўтиб қолди. Горизонт юқориги галереяга ўхшаган йўлдир. Шипи остида электровозларнинг контакт симига параллел қилиб ҳаво қувури тортилган (бевосита руда қазиладиган жой — забойга тоза ҳаво шу зайлда берилади). Чоғроқ майдончалар устида ўнг ва чап томонда пўлат бункерлар турган бўлиб, автоматлар ер юзига чиқиб кетаётган вагонеткаларни шу ерда тўлғазади.

Биз рудани, майда-майда уран «сепкиллари» — қора доналар ва смолалар билан қопланган пуштисимон қизил гранит парчалари — рудани биринчи марта кўрдик. Нам, энди синдириб олинган ярқираб, хилма-хил доналар ўтирган руда шахтер лампасининг нурларида ранго-ранг бўлиб товланарди.

Аммо шу рудаларнинг кутилмаган гўзаллигини, гулининг чиройли ва нозиклигини забойда яна бир бор тан оласиз. Бу ердаги қарағай устунлар орасида юпқа-юпқа слюда пластинкалари, дала шпати доналари миллиард-миллиард, юлдузчалар бўлиб ярқирайди, уран тузлари қора духобадек бўлиб, киши кўзини қамаштиради.

Прожекторларга ўхшаш электр лампалари забойда йўғон-йўғон тўсин «шип»га ўрнатилган, «деворлар» ҳам ҳали смола елимлари кетмаган ёқимли исли қарағайдан қилинган. Забой эса қарийб квадрат шаклда. Баландлиги уч метр ва эни уч метрдан сал ошиқроқ.

Бу ерга келиш учун қудуққа ўхшаш тор ва қоронғи юқорига кўтарилувчи йўлдан ўтмоқ керак. Бу ерга енгил нарвонлар қўйилган. Бу — ер остидаги саёҳатимизнинг энг мураккаб қисми. Шахтер кийимларини кийиб олган ҳолда, фақат шлемдаги лампочкагина йўлни ёритиб турган ҳолда 50-60 метр баландликка (17 қаватли уй баландлигига) кўтарилиш ҳазил гап эмас.

Биз келганда Виталий Андреевич Чижов бригадаси ишни тугатаётган бўлиб, забой кўзимизга аллақандай ёруғ ва файзли туюларди.

Кончилар меҳмонларни руда қазиб чиқариш техникаси билан бажонидил таништирдилар.

Пармаловчи Е. В. Илларионов иш ўрнини эгаллади. Ингичка пўлат штанга гранитга қадалди ва авиация моторининг гувуллашига ўхшаган шовқин забойни тутиб кетди. Бирор минут ўтар-ўтмас пармаловчи болға штангаси гранитга бир ярим метр чамаси кириб кетди

Пармалаш вақтида исканага автоматик равишда сув келиб туради. Келадиган сувда махсус химиявий моддалар эритилган бўлиб, у чанг зарраларини, майда-майда «гранит тошларни» намлаш ва бостиришга ёрдам беради.

...Кончилар руда қазиб олиш процессини намойиш қилиб турар эканлар, ўзига доземетрист вазифасини олган ёш олим, техника фанлари кандидати Валерий Жжених рассом молбертига ўхшаш асбоб устида нималарнидир қиларди.

У, ер остидаги саёҳатимизнинг турли жойларида: вагонеткалар юрадиган штрекда бўлсин, руда чиқариладиган горизонтда бўлсин, юқорига кўтариладиган қудуқда бўлсин, кон атмосферасидаги радон гази ва чанг миқдорини синчиклаб ҳисобларди

— Ҳозир забойда чанг нормадагидан тахминан бир ярим баравар кам, радон эса нормада, — деди Валерий Жжених.

— Афв этасиз, шу нормаларнинг ўзи қанақа? — сўрадим мен.

— Радиация хавфсизлиги хизмати кон ҳавосининг ҳар кубометрида икки миллиграмм чанг бўлишига йўл қўяди. Бу ниҳоятда оз нарса Шунчалик чангда инсон юз йил яшаганида ҳам саломатлиги ва иш қобилиятини батамом сақлаб қолади. Бу ердаги чанг эса борйўғи 0,8 миллиграмм. Вагонеткалар юрадиган штрекда эса тахминан 0,75 миллиграмм. Айтмоқчи, шаҳарларда чанг конимиздагидан анча кўп. Эҳтимол «Лондон туманлари», «Калифорния смоунлари» ҳақида ўқиган бўлсангиз керак У ерларда баъзида ҳар кубометр ҳавода 30 миллиграммгача чанг тўпланади.

Халқаро нормаларга кўра, саломатлик учун хавфсиз радон таркиби (бу ҳам юз йил умр кечиришни гарантиялайди) — ҳар литр ҳавода тахминан кюрининг 10 миллиарддан уч улушича келади. Кюри — радиактивлик ўлчов бирлиги бўлиб, бир грамм радийнинг нурланишига мувофиқ келади. Кўриб турибсизки, радиактивлик фонининг ниҳоятда оз бўлишигагина йўл қўйилади.

— Аммо шу ҳам зарарли бўлиши мумкин-ку?

— Йўқ, — деб жавоб беради Валерий Григорьевич — Радон оз дозада бўлса, даволайдиган таъсир кўрсатади. Радон ванналари, балчиқлари, беморнинг ҳаёт фаолиятини кўтарадиган процедураларни эсланг. Америка конларида халқаро нормалардагига қараганда радоннинг ўн баравар кўп бўлишига йўл қўйилади. Бизнинг конда эса, — давом этди у, — радон санитария нормасидагидан камроқ. Ҳозир забойда ҳар литр ҳавога ниҳояти кюрийнинг 100 миллиарддан 24 улушича радиактивлик тўғри келади. Буни йўқ даражада оз миқдор дейиш мумкин.

Энг охирги шпур — аммонит учун қўйилган тешикдан ўтилди. Кончилар «қазиш операциясининг» охиргиси — портловчи модда қўйишга киришдилар.

Биз забойдан жўнашимиз керак. Бир соатдан кейин бу ерда портлаш бўлади. Ҳар сафар навбатдаги смена келгунча вентиляторлар портлаш газлари ва радонни чиқариб ташлай олсин учун портлаш смена охирида бўлади. Вентиляция қилувчи машиналарнинг қуввати портлаш оқибатларини ниҳояти 15 минут мобайнида йўқотишга етади. Лекин шундай бўлса-да, вентиляторлар анча узоқ — икки соат ишлайди.

Забойда портлаш вақтида кучли брандспойдлар автоматик равишда ишга тушиб, ҳозиргина ажратиб туширилган тоғ жинсларини намлайди, чангни бостиради. Дозиметрчилар ҳар смена олдидан ер ости йўлларини айланиб чиқадилар, — У ердаги ҳавони синчиклаб текширадилар.

Шундай қилиб, орадан бир соат ўтгач, портлаш садоси ер юзасига эшитилса керак. Текшириб кўрилса қизиқ бўларди. Мен соатга қараб қўйдим.

Яна саккиз поғона — нарвондан пастга, руда қазиладиган горизонтга тушдик. Бу ерга руда забойдан хусусий оғирлиги таъсирида ўзидан-ўзи думалаб тушади. Руда бункерларда тўпланиб, вагонеткаларга автоматик равишда тўлғазилади ва вагонеткалар бу ердан саралаш фабрикасига жўнатилади.

Бунинг учун тоғ ёнбағрида етти километрли галерея ўйилган. Галереянинг катталиги Европа ва Америкадаги кўпгина машҳур транспорт тоннеллари билан рақобатлаша олади. Электровозлар руда ортилган узун составларни шу галереядан тортиб ер юзига чиқаради. Мана кучли металл панжалар билан ушланган биринчи руда вагонеткаси ғилдиракларини юқорига қилиб ағдарилди. Бу ерда ҳам асосий ишларни машиналар бажаради

Ҳамма воқеа кутилмаганда юз берди. Ер ости конларини кўриб бўлиб ва душга тушгандан кейин шахтёр жомакорларини одатдаги костюмларга алмаштирган француз кончилари делегацияси Федор Семенович Польшча кабинетида йиғилди. Группа бошлиғи Пьер Шардон таассуротларини гапирар экан, унинг ҳамкасби Жан Прадель чўнтагидан сигарета пачкасини чиқариб биттасига ўт олдирди.

У йўталар экан, истеҳзо билан умуман сигарета чекишни ёқтирмаслигини айтди. Лекин у радиация хавфсизлиги мутахассиси сифатида Совет Иттифоқида ишлаб чиқарилган муҳофаза респираторини синаб кўрмоқчи бўлганлигини айтди.

Сўнгра у ҳалиги «япроқ»ни лабларига яқин келтириб, унга куч билан тамаки тутунини кухлади. Сезилар-сезилмас тутун хонада Жан Праделнинг ватанида шахтерлар чекадиган ўткир сигаретанинг ҳидини тарқатди.

— Нима учун «япроқ» сигарета тутунини яхшилаб фильтрламайди? Уран шахтасида ишлаётганда саломатликни сақлаш учун гарантия етарлимикан?

— Респираторни лабларингизга келтирар экансиз, сиз матонинг кичкина жойигагина таъсир кўрсатдингиз, — деб тушунтирди Валерий Жжених. — Шу нуқтада «япроқ» ўзининг муҳофаза хоссасини йўқотиб қўйди. Ортиқча тутун эса «япроқ»дан нариёққа ўтиб кетди. Агар мато бир неча қават қилиб букланадиган бўлса, бутун тамаки тутунини ушлаб қола олади.

Шу заҳоти янги синовлар қилиб кўрилди. Тўрт марта букланган «япроқ» тутунни батамом ушлаб қолди: яхшилаб шамоллатилган хонада кашанда чекувчилардек ҳатто узоқ тортиб сўнг тутунини кухлаганидан кейин ҳам аввалгидек кон бошлиғининг столида турган гулларнинг нозик ҳидлари келиб тураверади...

— Францияда ишчиларни чанг ва радондан муҳофаза қилишнинг қандай индивидуал тадбирлари кўрилади? — деб сўрадик меҳмонлардан.

— Биз ҳам сизларникига ўхшаш енгил респираторлардан фойдаланамиз, — деди Пьер Шардон. — Буни совет мутахассислари ўзлари кўришлари мумкин, биз уларга Франциядаги уран шахталарини бориб кўришга таклифнома бердик.

— Совет Иттифоқида бўлган вақтимизда, — давом қилди у, — биз уран шахталарида ер ости ишларида банд бўлган кончиларни профилактика ва муҳофаза қилиш учун ишлатилаётган тадбирларнинг мутлоқ пухта эканлигига ишонч ҳосил қилдик. Бу ердаги санитария хизмати талаблари жуда юқори экан...

Бу соҳадаги янги киши учун унча тушуниб бўлмайдиган севимли ишларидан гапга тушиб кетган совет ва француз кончиларининг суҳбатини қизиқиб кузатар эканман, беихтиёр соатимга қарадим.

Ҳозир портлаш бўлиши керак.... соат 3... ундан икки-уч-беш минут ҳам ўтди. Нима бўлдийкин? Нима учун аввалгидек жимжитлик? Ё улар портлатмайдиган бўлишганмикан? Билишга қизиқардим-у, лекин суҳбатнинг белига тепиб қўйишим мумкин...

Д. ДМИТРИЕВ,
(ТАСС махсус мухбири).
Тяньшань — Москва.

ШАХМАТ

ФЕСТИВАЛИГА МАРҲАМАТ

Совет шахмат мактабининг эллик йил ичидаги тараққиётига якун ясаш мақсадида, мамлакат шахмат Федерацияси 1967 йили ўзининг биринчи фестивалини ўтказишга қарор қилди. Шу муносабат билан Ўзбекистон шахмат Федерацияси республика фестивалини бошлаб юборди. Келгуси йилга қадар бутун коллективларда оммавий мусобақалар ўтказилади. Келгуси йилнинг баҳорида район ва шаҳарларда минг-минглаб шахмат мухлислари бир-бирлари билан куч синашадилар. Ёзда область фестиваллари бўлиб, унда ғолиб чиққан 60 эркак ва 30 хотин-қиз шахматчилар сентябрь ойининг ўрталарида Тошкентга тўпланиб, республика чемпионлиги учун беллашадилар.

Фестиваль программасига кўра корхона, муассаса, олий ва махсус ўрта ўқув юртлари, мактаблар, билим юртлари ва қишлоқ ташкилотлари бўйича алоҳида-алоҳида конкурс—кўриклар ўтказилиб, энг яхши шахмат коллективлари аниқланади.

1967 йилнинг 8-16 апрелида «Шахмат ҳафталиги» ўтказилади. Шу кунларда ҳамма жойда лекциялар, бир йўла бир неча сеанслар ўйнаш, радио, телевидение, матбуот орқали чиқишлар, кўргазмали ўйинлар, командаларнинг оммавий учрашувлари, шахмат кечалари, масала ва этюдлар ечиш бўйича конкурслар, викториналар ўтказилади. Шахмат композицияси бўйича халқаро конкурс ўтказиш мўлжалланган. Республика газеталари редакциялари билан биргаликда қизиқ викториналар ўтказилади.

«Шахмат ҳафталиги» кунлари турли шаҳар ва қишлоқ марказларига республикамизнинг кўзга кўринган шахматчиларини юбориш, Тошкентга эса гроссмейстерларни таклиф этиш режаси тузиб қўйилган. Октябрь ойида Тошкентда гроссмейстер ва мастерлар иштирокида катта турнир ўтказилади.

Республика шахмат Федерациясининг апрель ойининг иккинчи ярмида чақириладиган юбилей пленуми Ўзбекистон шахмат ташкилотининг 50 йил ичидаги қилган ишларига якун ясайди. Шахмат коллективлари орасида эълон қилинган конкурс натижаларини аниқлаб, ғолиблар мукофотланади ва уларни бутун Иттифоқ конкурсига тақдим этади.

СССР халқлари IV юбилей спартакиадаси ўтадиган йили Ўзбекистон шахматчилари Октябрнинг эллик йиллигини ана шундай нишонлаш ниятидалар.

Бу муҳим тадбирларни амалга ошириш учун кўпгина ташкилий масалаларни ҳал этиш зарур. Республика, область, шаҳар, район, спорт ташкилотлари, жамоатчи федерация ва секциялар фаолиятига касаба союз, комсомол ташкилотлари корхона, муассаса, ўқув юртлари раҳбарлари яқиндан ёрдам берсалар юз минглаб шахмат мухлислари ўзларининг улкан тўйларини бир умр эсда қоладиган даражада ўтказишларига ишончимиз комил. Шахмат фестивалига марҳамат, дўстлар!

М. МУҲИТДИНОВ,
Ўзбекистон шахмат Федерациясининг раиси, СССР спорт мастери.

Тошкент қурилишларида

„Главмосстрой» тресги Тошкентга бутунлай кўчиб келди дейиш мумкин. Трест бинокорлари шаҳримиз бағрида улкан уй-жой квартали барпо этишмоқда. Суратда: Чилонзор массивида тикланаётган Москва кварталининг бугунги кўриниши.

А. ТУРАЕВ фотоси.

Кичкинтойлар учун

Қуддус МУҲАММАДИЙ.

БОҒЛАРДА БОЛАЛАР

Қизиқ, дов-дарахт хил-хил,
Бир-бири билан аҳил,
Бири-биридан сархил.
Бири олма, бири нок,
Бири анор, бири ток.
Кўксултон, гилос, олча,
Олхўри ҳам тоғолча,
Билмайман тағин қанча...
Тепада битта қуёш —
Ҳаммасига онабош,
Битта осмон остида,
Битта ернинг устида,
Битта ҳаво, битта сув
Бағрида тенг ўсарку?
Не сабаб бир хил эмас,
Баъзиси сархил эмас?
Бу саволга мен шу тоб,
Билганча берай жавоб:

ОЛИМЖОН БИЛАН ОЛМА ҲАНГОМАСИ

Олим боғда олма еб,
Олма сўзи нима деб
Ўй ўйлаб, ўйга ботди,
Ўй суриб боши қотди.
Қизиқ-а номи олма,
Олмамикин ё ол, ма?
Олмани эккан боғбон
Ўзимнинг севган бобом.
Олмалари пишганда,
Етилиб тўлишганда,
Бўлганда оқу қизил
Мазаси ҳолва-ҳузур,
Авайлаб, заҳа қилмай,
Емакка кўз ҳам қиймай,
Деганмикинлар олма,
Йўғе, демаслар олма.
Қизғанчиқ эмас бобом,
Қўллари очиқ боғбон.
Дову-дарахтга посбон.
Балки ол, ма деганлар!
Емай қолма деганлар.
Шу сабаб олма сўзин,
Тўла айтолмай ўзин
Олма деб кетганмизми,
Янглиш тез айтганмизми?
Олма деган сўз ол, ма!
Яъни, емасдан қолма!

ОЛЧА

Олча нега қип-қизил,
Шохчасин безар шиғил?
Уятчангмикин, қизиқ,
Ёки тажанг, кўнгли зиқ?
Йўқ, олча одаммас-ку,
Уялишни билмас-ку?
Олча ҳам уяларкан,
Олча ҳам ўйлар экан.
Чираниб-тўкиб кучин,
Қизариб шунинг учун,
Меваси кичик учун,
Ғўра тугаркан шиғил,
Қип-қизариб пишар ул.
Одам ҳузур қилсин дер,
Элга манзур бўлсам дер.

ЎРИК

Ўрик гуллар, ғўра тугар,
Шохи-шаббасин эгар.
Бир нимага у интилар
Ўрик хам орзу қилар:
Жажжи қуёш бўлсам дер,
Шуъла-шарбат тўксам дер,
Олтин бўлиб пишсам дер,
Ҳолвадек етишсам дер,
Дастурхонга тушсам дер.
Мени одамлар еса,
Ҳамма баравар севса.
Шунинг учун пишгунча,
Ҳил-ҳилжон бўлишгунча,
Ранги сарғайиб кетар,
Баъзан чўғ ёниб кетар.

БЕҲИ

Ажойиб дарахт беҳи,
Атрдай хушбўй ҳиди.
Аммо қадди-савлати,
Йўқдир ҳашам қомати, —
Десам бир вақт у кузда
Кўриниб қолди кўзга.
Шохи-шаббасин эгиб,
Она Ерга эгилиб,
Қуюқ салом бергандай,
Раҳмат, она дегандай,
Олтин бўлиб хосили,
Меваларнинг асили.
Косадай ҳар донаси
Дарахтлар мардонаси,
Боғимиз кўрки бўлди,
Хизмати билик бўлди,
Паловга илик бўлди.

ТОК

Ток нега тикка ўсмас,
Теракдай кўркам эмас,
Арчадай текис эмас,
Қомати тўкис эмас?
Тарвоқайлаб говдаси
Чувалиб гурх навдаси
Ҳар томонга сочилиб,
Қучоғи кенг очилиб,
Арқон каби ўралар,
Минг мақомда буралар,
Қулоч ёзар ҳар ёққа,
Сўриси ўхшар тоққа?
Узуми бош-бош экан,
Ерга кўзу қош экан.
Она Ерни севаркан,
Севиб завқлар сураркан,
Тўхтамай ўссам деркан
Оламни қучсам деркан.

ЁНҒОҚ

(Сўз ўйини)

Ёнғоқ десам тўлар оғзим,
Ғарчча мойим, жон мағизим.
Ёнғок сўзин айтгим келар,
Оғзимдан мой таъми келар.
Айтгим келар унга шеър, байт,
Маъносини билай шу пайт;
Ёнғоқмикин ёғбоғмикин?
Ёғбоғмикин, ёғболмикин?
Жон боғмикин, жон тоғмикин,
Жон тоғмикин, жумбоқмикин?
Ўзбегим дейди ёнғоқ,
Қозоқ дўстим дер жонғоқ,
Тожик дўстим дер чормоғ.
Чормоқми ёки чорвоқ,
Чорвоқми ёки жонбоқ?
Жонбоқми ёки жонёқ?
Жонёғ тотли сут қаймоқ,
Демак, ёнғоқ ёғ булоқ,
Адо бўлмас тоғ булоқ.
Тоғ-тошдан ясар сарёғ,
Ўшандан номи ёнғоқ.
Ёнғоқ сўзи бу жонбоғ.
Жонбоғ демак, бу жонёғ.

САДА

Сада нега мева қилмас,
Лоақал бир гул тугмас.
Гавдаси ғадир-будур,
Унинг иши нимадир?
Гўзал шоҳи-шаббаси,
Яшил нур шалоласи,
Сада райҳон бобоси
Арчахоннинг оғаси,
Саратонда сояси,
Одамга жон ҳавоси,
Минг бир дарднинг давоси
Садами, яшил зонтик,
Ёзда соябон у тик,
Шудир унинг меваси.

(Боши учинчи бетда).

Левин Иосиф Львович — СССР давлат банки Ўзбекистон республика конторасининг бошқарма бошлиғи.

Маликов Василий Егорович — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасининг бўлим бошлиғи.

Муҳамедов Толиб Ғафурович — Тошкент шаҳар Фрунзе район давлат статистикасининг инспектори.

Ни Алексей Игнатьевич — СССР давлат банки Самарқанд область конторасининг бўлим бошлиғи.

Ню Илларион Григорьевич — Сирдарё область молия бўлимининг бўлим бошлиғи.

Рафиқов Абдурашид — Наманган район план комиссиясининг раиси, Андижон области.

Рихсиев Ҳамидулла — Термиз шаҳар молия бўлимининг мудири, Сурхондарё области.

Рассошанская Раиса Ивановна — СССР давлат банки Қашқадарё область конторасн шаҳар бошқармасининг бўлим бошлиғи.

Саидхўжаев Анвар — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли «Узглавхимснабсбит»нинг бошлиғи.

Сиддиқов Камол Сиддиқович — Ўзбекистон ССР Молия министрлиги бошқарма бошлиғининг ўринбосари.

Степанова Антонина Ивановна — Қашқадарё область молия бўлими мудирининг ўринбосари — бўлим бошлиғи.

ЮКСАК МУКОФОТ МУБОРАК!

Тешабоева Тўхтахон — Избоскан район молия бўлимининг мудири, Андижон области.

Фирсова Анна Иосифовна—Самарқанд область план комиссиясининг старший экономисти.

Ҳалилов Жалил — СССР давлат банки Ўзбекистон республика конторасининг старший экономисти.

Шоинноғомов Шотурсун — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли «Узглавлесразноснабсбит» республика базасининг автокран машинисти.

Элчибеков Яков Карпович — Тошкент область молия бўлимининг мудири.

«ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Антошкин Анатолий Осипович — Андижон область молия бўлими мудирининг ўринбосари.

Охунжонов Орифжон Охунжонович — Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг бўлим бошлиғи.

Бектемирова Вера Алексеевна — Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг бўлим бошлиғи.

Вафоев Ҳамжам Вафоевич — Бухоро область Когон шаҳар марказий омонат кассаси мудири.

Ғуломов Раҳим — СССР давлат банки Фарғона область конторасн шаҳар бошқармасининг бошлиғи.

Қулаҳмедов Рашид — СССР давлат банки Ўзбекистон республика конторасининг старший инкассатори.

Куретенко Вера Макаровна — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли «Ўзбекфторсирьё» сортлаш-ювиш фабрикасининг мастери.

Мамажонов Солижон — Фарғона область Қўқон шаҳар молия бўлими инспекциясининг бошлиғи.

Мирсодиқов Хожи — СССР давлат банки Самарқанд область конторасн шаҳар бошқармасининг касса мудири.

Нарзиев Муҳаммад — Бухоро область Ромитан район давлат страхованиесининг старший инспектори.

Наврузов Бакит — СССР давлат банки Кўнғирот бўлимининг бош бухгалтери, Қорақалпоғистон АССР.

Нуъмонов Неъмат — Ўзбекистон ССР Госпланининг старший экономисти.

Рашченко Никита Григорьевич — Ўзбекистон ССР Молия министрлигининг старший контролер-ревизори.

Салимов Одилжон Тояибжонович — Тошкент область Оржоникидзе районидаги 3.568/03 рақамли Қибрай омонат кассасининг мудири.

Сайдалиев Тойир Эгамбердиевич — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасининг старший инженери.

Хабаров Алексей Антонович — Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг инструктори.

Шанин Андрей Алексеевич — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли «Узглавстройснабсбит»нинг старший инженери.

Юсупов Жумахон — Қорақалпоғистон АССР статистика бошқармасининг старший экономисти.

Ягудаев Данил Михайлович — СССР давлат банки Фрунзе бўлимининг бўлим бошлиғи, Тошкент шаҳри.

«МЕҲНАТДА УРНАК КУРСАТГАНЛИК УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН

Абдураҳмонова Башорат — Тошкент шаҳридаги 3627/037 рақамли омонат касса мудири.

Аминов Мансур — СССР қурилиш банки Фарғона область конторасининг бошқарувчиси.

Анциферова Олимпиада Леонидовна — Фарғона область Қўқон шаҳар Марказий омонат кассасининг инспектор-ревизори.

Бобохонов Бекмирза — Андижон область давлат страхованиеси Янгиқўрғон район инспекциясининг старший инспектори.

Божко Надежда Александровна — СССР давлат банки Тошкент область конторасининг бўлим бошлиғи.

Вассерфирер Арон Матусович — Ўзбекистон ССР давлат омонат кассалари ва давлат кредити бошқармасининг бўлим бошлиғи.

Вицупс Теодор Августович — Ўзбекистон ССР Госплани бўлим бошлиғининг ўринбосари.

Жигарева Лариса Александровна— Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармаси бўлим бошлиғининг ўринбосари.

Заволона Вера Николаевна — Тошкент шаҳар молия бўлимининг бўлим бошлиғи.

Зарецкий Михаил Федорович — СССР давлат банки Сирдарё область конторасн Гулистон шаҳар бошқармасининг старший инспектори.

Қаршиев Холбек — Самарқанд область Пастдарғом район марказий омонат кассасининг мудири.

Ковалев Василий Леонтьевич — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли «Узглавуглеснабсбит»нинг бўлим бошлиғи.

Колесникова Мария Алексеевна — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети моддий-техника таъминоти бош бошқармасига қарашли Тошкент базасининг склад мудири.

Куркин Максим Прохорович — Ўзбекистон ССР давлат страхованиеси бош бошқармасининг бўлим бошлиғи.

Нарзуллаев Карим — Самарқанд область Каттақўрғон шаҳар молия бўлимининг мудири.

Собирова Марям Галимзяновна — Сирдарё область Пахтаорол район молия бўлимининг старший экономисти.

Саноқулов Ҳамдам — Самарқанд область Булунғур район давлат статистикаси инспектурасининг старший инспектори.

Султонова Фотима Бахтигариевна — Андижон область Хўжаобод районидаги 3572/040 рақамли омонат кассасининг контролёри.

Тожиев Насриддин — Ўзбекистон ССР Госплани ҳузуридаги давлат нарх комитети раисининг ўринбосари.

Фозилов Собир — Фарғона шаҳар давлат статистикасининг инспектори.

Чагина Антонина Петровна — СССР давлат банки Ўзбекистон республика конторасн шаҳар бошқармасининг старший бухгалтери.

Шокирова София Зокировна — Қорақалпоғистон АССР Қўнғирот район молия бўлимининг старший инспектори.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.15 — Ўзбек классик куйлари, 9.30 — Музикали танаффус, 8.45 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (тож.), 10.10 — Қўшиқлар, 10.30 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари, 11.10 — Элга хизмат — олий ҳиммат, 11.25 — Ўзбек балетларидан парчалар, 12.15 — Спорт (рус.), 12.30 — Мейеннинг ўзбек темаларидаги сюитаси, 13.30 — Рудольф Керер композитор Лист асарларини ижро этади, 16.15 — Концерт (студентларнинг талабига мувофиқ), 17.20 — Уйғур куйлари, 18.10 — Куйлар, 18.30 — Қўшиқлар, 19.20 — Озарбайжон қўшиқлари, 20.00 — «Октябрь» радиостанцияси, 20.30 — Қўшиқлар, 21.20 — Концерт, 22.20 — Эстрада концерти, 23.10 — Лирика кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.00 — **Қувноқ минутлар** (мактаб ўқувчилари учун), 17.35 — **Телевизион янгиликлар**, 17.50 — **Олим бўлсанг — олам сеники** («Ёшлиқ» студияси), 19.05 — **Қалб қўшиқлари** (Ўзбек лирик куйлари).

Рус тилида: 19.45 — **Телевизион янгиликлар.**

19.55 — **Эртаги кун программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги. **1941 йил лирикаси**, 18.25 — **Н. В. Гоголь ижоди** (мактаб ўқувчилари учун ўқув программа), 19.50 — **Қурилиш янгиликлари**, 20.10 — **Доктор Кулешов мулоҳазалари** (илмий-оммабоп фильм), 20.20 — **Телевизион янгиликлар.**

Ўзбек тилида: 20.30 — **Китоб оламида** (телефильм), 20.50 — **Телевизион янгиликлар**, 21.00 — **Урта Осиё халқлари куйлари**, 21.40 — **Мичман Панин** (бадиий фильм).

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

ТОҒЛАРГА БИТИЛГАН НОМ

П. П. СЕМЕНОВ-ТЯНЬ-ШАНСКИЙНИНГ ТУҒИЛГАНИГА 140 ЙИЛ ТУЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Урта Осиё ва Қозоғистон тоғлар ўлкаси ҳамдир. Бу тоғларнинг улкани ҳисобланган Тяньшань тоғи XIX асрнинг иккинчи ярмигача ўрганилмай келинган. Унинг «сири»ни биринчи бўлиб рус олими Петр Петрович Семенов очган.

Петр Петрович 1827 йилнинг 14 январида Рязань вилоятидаги Урусово қишлоғида помешчик оиласида туғилган. Ешлик чоғидаёқ отасидан ажралиб, бемор онаси билан қолган боланинг бирдан-бир овунчоғи табиат ва китоб эди. У шу-шу табиатга ихлос қўйди. 1848 йилда Петербург университетини тамомлади. Россиянинг қоратупроқли қисмида ўсувчи ўсимликлар устида мустақил иш олиб борди. Бу материаллар асосида 1851 йилда магистерлик диссертациясини ёқлайди. Сўнгра геология соҳасида ўзини кўрсатади. 1873 йилдан то умрининг охиригача — 41 йил рус география жамиятига раислик қилди.

1856 йилда олим ўзининг ижодий фаолиятида муҳим ўрин тутган саёҳатга — Тяньшанга отланди. Сафарга Олмаота орқали ўтиб йўл-йўлакай Иссиққўлни батафсил текширди. Ўша вақтдаёқ кенг танилган П. П. Семенов инсон оёғи тегмаган оғир йўллардан ўтиб Хон Тангри чўққиси яқинида катта музликни топди. Кейинчалик, у музлик Петр Петровичнинг номи билан аталди. Олимнинг раҳбарлигида Тяньшань тоғининг геоморфологияси, тектоник тузилиши, стратиграфияси ва геологияси ҳақида тўлиқ ва кенг маълумотлар олинди. Бу ерда ўтказилган илмий ишлар П. П. Семеновни Европанинг йирик олимлари қаторига қўшди. Шундан кейин унинг Урта ва Марказий Осиёдаги сермазмун фаолиятини тақдирлаб, ҳамкасблари илтимосига кўра матонатли сайёҳга давлат 1906 йилда «Семенов-Тянь-Шанский» номини берди.

Табиатни ўрганишда Петр Петрович материалистик позицияда турди.

Йирик олим Россияда статистика ишини йўлга қўйиш ва ривожлантириш соҳасида ҳам катта ишлар қилди. Унинг «Ерга эгалик статистикаси», «Россия империясининг география — статистика луғати» китобларига доҳий В. И. Ленин ижобий баҳо берди ва ўзининг «Россияда капитализмнинг ривожланиши» китобини яратишда улардан фойдаланди.

П. П. Семенов-Тянь-Шанский 1914 йилда 88 ёшда вафот этди. У жуда кўп рус ва хорижий илмий жамиятларнинг доимий аъзоси эди. Фан ва халқ учун ўзининг бутун куч ва билимини сарфлаган улуғ сиймо образи ёш авлодларни янги зафарларга илҳомлантириб, боқий яшайди.

М. МАМАТҚУЛОВ,

геология-минерология фанлари кандидати.

Қ. ҚОРАБОЕВ,

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси геология ва геофизика институти илмий ходими.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР — Оламда нима гап

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

ТОШКЕНТ ДЕКЛАРАЦИЯСИ ИМЗОЛАНГАН КУН ЙИЛЛИГИГА

Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди 10 январда Умумҳиндистон радиоси орқали нутқ сўзлади. Индира Ганди бу нутқида Тошкент Декларацияси ижобий аҳамиятга эга эканлигини, Ҳиндистон тинчлик ишига ва давлатлар ўртасидаги келишмовчиликларни дўстона ҳамкорлик ҳамда ишонч вазиятида тинч йўл билан бартараф қилишга содиқ эканлигини таъкидлади.

●

Тошкентдаги учрашув ва Тошкент Декларацияси имзоланган куннинг бир йиллиги муносабати билан Покистон Президенти фельдмаршал Муҳаммад Аюбхон СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигинга мактуб юборди. Бу мактубда, жумладан, Тошкент учрашувига ва Совет Ҳукуматининг ана шу учрашувни ташкил этиш соҳасидаги фаолиятига ижобий баҳо берилади. (ТАСС).

ШАСТРИ ХОТИРАСИ

ДЕҲЛИ. Бу ерда Ҳиндистоннинг атоқли сиёсий арбоби Лаъл Баҳодир Шастри вафот этган куннинг йиллигига бағишланган оммавий митинг ўтказилди. Митингда Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди нутқ сўзлаб, марҳумнинг мамлакат олдида қилган хизматларини таъкидлаб ўтди. Шастри томонидан Тошкентда имзоланган Декларация, деди Бош министр, Ҳиндистон тинчликсеварлик сиёсатига ҳамиша амал қилиб келаётганлигини исбот қилувчи далилдир.

Шастри хотирасига бағишланган митинглар Ҳиндистоннинг кўп шаҳарларида ҳам бўлиб ўтди. (ТАСС).

●

ДЕҲЛИ. 12 январь. (ТАСС). СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси И. А. Бенедиктов Лаъл Баҳодир Шастри вафот этган куннинг йиллигида СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигиннинг топшируви га биноан, унинг оиласи ҳузурида бўлди ва марҳум Бош министрнинг рафиқасига самимий ва эзгу тилакларни изҳор қилди.

А. Н. Косигиннинг мактубида Совет Иттифоқида Лаъл Баҳодир Шастрининг хотираси ғоят зўр ҳурмат билан эсга олинмоқда, Лаъл Баҳодир Шастрининг номи Тошкент Декларацияси билан чамбарчас боғланган дейилади. Лалита Шастри хоним эзгу истаклари ва ўзига нисбатан самимий муносабати учун А. Н. Косигинга чин кўнгилдан ташаккур топширишни илтимос қилди ва мен Тошкентда бўлган вақтимда Совет кишилари Ҳиндистон халқига нисбатан дўстлик туйғулари билан қараётганликларига шахсан ишонч ҳосил қилдим, деб таъкидлади.

ОБЪЕКТИВ ХУЛОСАЛАР

ДЕҲЛИ. Американинг машҳур прогрессив экономисти ва ёзувчиси Скотт Ниринг, деб хабар беради «Пэтриот» газетаси, АҚШнинг империалистик сиёсатини фош қилиш мақсадида Ҳиндистонга келди. АҚШ монополиялари, деди Ниринг, Осиё мамлакатларининг экономикасини ўз манфаатларига бўйсундиришга уринмоқдалар. АҚШнинг Ҳиндистон билан иқтисодий алоқалари, деб таъкидлади у, «Ҳиндистон экономикаси ва озодлигига хавф туғдиради».

«Мустақил миллий экономикани ривожлантириш, — деб уқтириб ўтди Ниринг,—АҚШнинг дўкига қарши ва Америка монополияларининг Ҳиндистонга суқулиб киришига қарши курашнинг бирдан-бир тўғри йўлидир». (ТАСС).

МУНОСАБАТЛАР ТИКЛАНМОҚДА

БРАЗЗАВИЛЬ. Жазоир ва Конго (Киншаса) дипломатик муносабатларни яқин орада тиклайдилар. Бу муносабатлар 1964 йилда, Чомбе ҳокимият тепасига келган даврда узилиб қолган эди. Киншаса радиоси яхши хабардор бўлган Конго дипломатик доираларининг гапларига асосланиб шу тўғрида хабар берди. (ТАСС).

КАУНДАНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ЛОНДОН. Замбия президенти К. Каунда миллий тараққиёт масалалари юзасидан Китвада ўтказилган конференцияда нутқ сўзлаб, «исёнчи Ян Смитга сиёсий гўр тайёрлаб қўйилган», деди. Рейтер агентлигининг мухбири шу тўғрида Китвадан хабар беради. Каунда қуйидагиларни таъкидлади. Родезия ирқчилари Замбия билан Родезия ўртасидаги чегарада жойлашган Кариб тўғонидаги гидротехника системасини ишдан чиқарадиган бўлсалар бу уруш эълон қилиш билан баравардир». (ТАСС).

Бирлашган Араб Республикаси. Асвондаги гигант тўғон қурилиши Совет Иттифоқи ёрдами билан амалга оширилмоқда. Суратда: қурилаётган тўғон участкаларидан бирида **ЧТК — ТАСС фотоси.**

Д. РАСКНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН, 12 январь. (ТАСС). АҚШ давлат секретари Раск кеча конгресс вакиллар палатаси ташқи ишлар комиссиясининг ёпиқ мажлисида нутқ сўзлади. У ҳозирги халқаро аҳвол ва АҚШ ҳукуматининг ташқи сиёсати тўғрисида конгресс аъзоларига ахборот берди.

Мажлис тамом бўлгандан кейин мухбирлар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бош секретари У Таннинг Жанубий Вьетнам Қўшма Штатларнинг хавфсизлиги учун ҳаётий муҳим бўлган район эмас, деган гапларини шарҳлаб беришни Раскдан илтимос қилдилар. Америка ҳукуматининг юқори мансабдаги вакиллари Жанубий Вьетнам АҚШ учун ҳаётий муҳим район, деб доим гапириб келмоқдалар.

«Американинг тўрт президенти,—деб жавоб қайтарди Раск, — Жанубий Вьетнам АҚШнинг хавфсизлиги учун ҳаётий муҳим район, деб ҳисоблаб келди ва биз У Таннинг гапларига қўшилмаймиз».

● ● ● ●

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

НАЙРАНГБОЗ ЖАЛЛОДЛАР

Замонлар ўтади, жуда кўп воқеа ва ҳодисалар унутилади. Лекин шундай воқеалар бўладики, у ҳеч қачон инсон хотирасидан ўчмайди. Ҳа, сира ўчмайди. Айтингчи, поляклар диёрининг пойтахти Варшаванинг ва шаҳар аҳолисининг бошига мудҳиш, қора кунлар солган гитлерчи жаллодлар ҳамкасабаси бўлгани бу оиланинг қилмишларини ҳали ҳеч ким унутгани йўқ. Мен биргина Варшавада гитлерчилар полициясининг собиқ бошлиғи Людвиг Ханнинг номинигина эшитган ҳар бир кекса варшавалик беихтиёр ғазабдан мушт қисганини ўз кўзим билан кўрдим.

Узлуксиз қуршовлар, қамоққа олишлар, одамларни сурункасига ўққа тутишлар, бутун-бутун кварталлардаги аҳолининг биронтасини қўймай қириб ташлашлар ана шу Людвиг Хан томонидан деярлик ҳар куни бажарилган эди.

Варшавада энг гўзал бир хиёбон бор. Ям-яшил, кўркам бу хиёбон пойтахт аҳолисининг энг севган жойи эди. Шух деб аталган бу хиёбон бу гитлерчи томонидан қон тўкиш қароргоҳига айлантирилди. Илгарилари кишиларни мафтун этган бу гўзал макон Варшаванинг энг даҳшатли, энг лаънатли кўчасига айлантирилди. Гитлер жаллоди ҳатто бу қароргоҳни ўтхонага айлантириб, поляк ватанпарварларини тириклайин ёқди. Людвиг Хан томонидан ўлим жазосига ҳукм этилганлар сони баъзи кунларда 70 кишига етарди. Шафқатсизликда, золимликда унинг хотини Лотта унга жуда мос тушган эди. У гитлерчилар мустамлакачилигининг энг биринчи хоними деган шуҳратга эришишни Варшавада ўз юриш-туриши билан қўлга киритмоқчи бўлди. Уни олисдан туриб ҳам ҳамма таниб оларди. Ҳардоим у ўз ёнида иккита қора итни етаклаб юрарди. Шуниси аянчлики, ошланган одам терисига турли-туман гуллар солинган коллекциялар унинг ғоятда севган нарсаси эди.

Ўзининг «жанговар жасорат»лари билан от қозонган ва гитлерчи хонимнинг укаси бўлган гитлерчи учувчи Йоганн Штейнгоффнинг кирдикорлари ҳам варшаваликларнинг хотирасидан ҳали ўчгани йўқ. У ўзининг биринчи орденини Варшавани бомбардимон қилгани учун олган эди. Кейинчалик шарқий фронтда алоҳида ўрнак кўрсатгани учун фашистларнинг олий мукофоти — дуб баргли Рицарь кресги билан тақдирланган. Бу мукофотни телба Фюрернинг шахсан ўзи топширган эди. Гитлер вақтида Штейнгофф оддий лейтенантликдан подполковниклик даражасига кўтарилишга муяссар бўлди. У ўз отпускасини Варшавада Хан ҳузурида ўтказишни яхши кўрарди, у хунрезлик қилиб кўнгил очишлардан кайфланарди.

Гитлерчилар сулоласи қулади. Хўш, бу фашистлар оиласининг тақдири нима бўлди? Оила сиёсий доирадан йўқлик гирдобига шўнғишни афзалроқ кўрди. Бироқ бу беркиниш узоққа чўзилмади. «Худонинг қудрати» билан бу гирдобдан биринчи бўлиб 1952 йили Штейнгофф бош кўтарди. 1955 йилга келиб энди у «Америка авиация саноати билан контакт ўрнатиш» учун АҚШга борди. Шундан кейин у ҳозирги замон Америка самолётларида учабошлади. Яна бир неча вақт ўтгач, АҚШдаги немис учувчиларини ўқитишга раҳбарлик қилди. 1960 йилда ГФРнинг Вашингтондаги НАТО ҳарбий комитетидаги вакили лавозимига кўтарилди, 1965 йилда эса НАТО ҳарбий-ҳаво кучларининг Марказий Европа штаби бошлиғи қилиб тайинланди.

Людвиг Хан узоқроқ яшириниб юришга мажбур бўлди. У кўп вақтгача тўғриси бош кўтаришдан қўрқди. Чунки, у поляк ватанпарварларининг тазйиқи билан халқаро ҳарбий жиноятчилар рўйхатига киритилган эди. Бироқ, Бонн режимининг бод-ҳавосидан фойдаланиб, бу даҳшатли жаллод ўзининг «машҳур» Лоттаси билан бирга бўй кўрсатиб қолди. У Гамбургдаги «Карлоруэ Лебенс-Ферзихерунг» страхование жамиятининг вице-директорлиги лавозимида ишлади. Ишҳақи учун оладиган чойчақаси ҳам ёмон эмас — ойига 6 минг маркадан пул олади. Айтишларига қараганда Лоттада ҳам бир қадар ўзгаришлар бор эмиш. Унинг қари итлари ўрнида сержун оқ мушукчалар пайдо бўлипти. Унинг коллекциялар тўплашга бўлган иштиёқи ҳам сўнмаган эмиш. Энди у Париж атрофининг этикеткасини тўплаш билан кифояланар эмиш.

Яқинда Гамбургда Людвиг Хан хонадонида уй бекасининг ақиқаси муносабати билан оилавий тантана бўлиб ўтипти. Ҳар галгидек опасини муборакбод этиш учун ҳозирги кунда генерал бўлиб олган Йоганн Штейнгофф ҳам келди. У, яқинда Ғарбий Германия Ҳарбий-Ҳаво кучларининг раҳбари лавозимига тайинланди.

Тантанада шампань виноси гўё дарё бўлиб оқди. Бу ерга тўплангаанлар ҳам уй бекасининг саломатлиги учун, ҳам укасининг юқори лавозимга минганлиги учун, ҳам бутун оиланинг равнақи учун саноқсиз қадаҳлар кўтаришди. Нозик, беозор қўлларда юқорига кўтарилган қадаҳларнинг жаранги алламаҳалгача такрорланди...

Минг афсуски, ана шу қўлларда аксинча аллақачонлар кишанларнинг жаранги эшитилиши лозим эди.

Ю. ТКАЧЕНКО,

АПН махсус мухбири Варшава-Бирма.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 14/I да **Чио-Чио-Сан**, 15/I да эрталаб **Севилья сартароши**, кечқурун **Хоразм қўшиғи**.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/I да **Парвона**, 15/I да кундуз ва кечқурун **Веронлик икки йигит.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/I да **Гули сиёҳ**, 15/I да кундуз **Ешликда берган кўнгил**, кечқурун **Равшан ва Зулхумор.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — Ўзбекистон ва Туркманистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** раҳбарлиги ва иштирокида **Хоразм ансамблининг концерти. Концерт кеч соат** 8 да бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 14, 15/I да Пиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан** ва **Ўзбек цирк коллективининг хайрлашув гастроллари.** Томоша 14/I да кеч соат 7 ярим, 15/I да кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 ярмида бошланади.

1967 йил 25 январь кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг геология ва геофизика фанлари бўйича бирлашган илмий совет мажлисида (геология, нефть ва газ қазилмалари институти конференц-зали, Ш. Руставели кўчаси, 114-уй) минерал геологияси фанлари доктори деган илмий даражани олиш учун:

П. Г. Григоренко «Қирғизистон Тяньшанидаги тўртламчи (антропоген) қатламларининг асоси ва унинг билан боғлиқ бўлган ер ости артезиан бассейн сувлари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан кутубхонада танишиш мумкин (Братская кўча, 33-уй).

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

15 январда

4-6-синф ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи бўйича

«Ленин барҳаёт» деган темада

ИККИНЧИ КОНЦЕРТ-ЛЕКЦИЯ

Тўхтасин Жалилов номидаги **ўзбек чолғу асбоблари оркестри, хор капелласи ва филармония эстрада солистлари** қатнашадилар.

Концерт-лекция кундуз соат 12 да бошланади. Абонементлардан ташқари билетлар кассада кундуз соат 2 дан, район кассаларида кундуз 12 дан сотилади.

«НЕФТЕПРОВОДМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ 2-МАХСУС БОШҚАРМАСИГА ҚАРАШЛИ 5-АВТОБАЗАГА

Тошкент шаҳрини тинлаш, Тошкент — Фрунзе — Олма-Ота, Келиф — Муборак газ қувурларини ремонт қилиш учун

Ишчилар ва шоферлар

КЕРАК

Ишга қабул қилинганлар ётоқ билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Муқимий кўчаси, 98-уй, кадрлар бўлими.

Миниатюралар

Николай НИКИТИН,

(Чувашистон АССР).

— Суратга олаётган кишингизнинг мазаси йўқроқ, ўрток фотограф.

— Нима учун?

— Шунинг учунки, оғайни, мана бу ишёқмас барзангининг ўрнига, ана у кичиккина сут соғувчи қизнинг суратини олсангиз яхши бўларди...

* * *

— Сиз бу ҳикоя тўғрисида нима дейсиз?

— Нима десам экан? Тахминан сизнинг фикрингизга қўшилмоқчиман...

— Мен батамом бошқача фикрдаман.

— Жуда тўғри! Мен ҳам худди шундай!

* * *

— Ҳозир бизда иқтисод учун ҳақиқий кураш қизитиб юборилди.

— Нима, штатларни қисқартиряпсизларми?

— Йўқ, йўқ. Экономистлар қабул қиляпмиз. Ҳозир битта ўрнига бешта бўлишди.

* * *

— Кеча сен ишга роппа-роса 20 минут кеч келдингми?

— Нима бўпти. Ундай бўлса бугун 20 минут барвақт кетаколарман.

* * *

— Буларни қандай ташиб олиш кераклиги тўғрисида бош қотиришнинг нима кераги бор? — деди агроном тоғдек уйиб қўйилган минерал ўғитларни кўрсатиб. Мабодо яхшигина шамол туриб қолгудай бўлса, уларни шамолнинг ўзиёқ ерга сепиб кетади-ку!

* * *

— Сиз назаримда кўпроқ мусаллас истеъмол қиладиганга ўхшайсиз? — деди врач.

— Бе, нималар деяпсиз, фақат арақ, — дея жавоб қайтарди бемор.

* * *

— Менюдан бошқа ҳамма нарса ўзгариб туради.

Редактор ўринбосари

Х. ЕДГОРОВ.

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КУЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В36142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 12. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—00538.